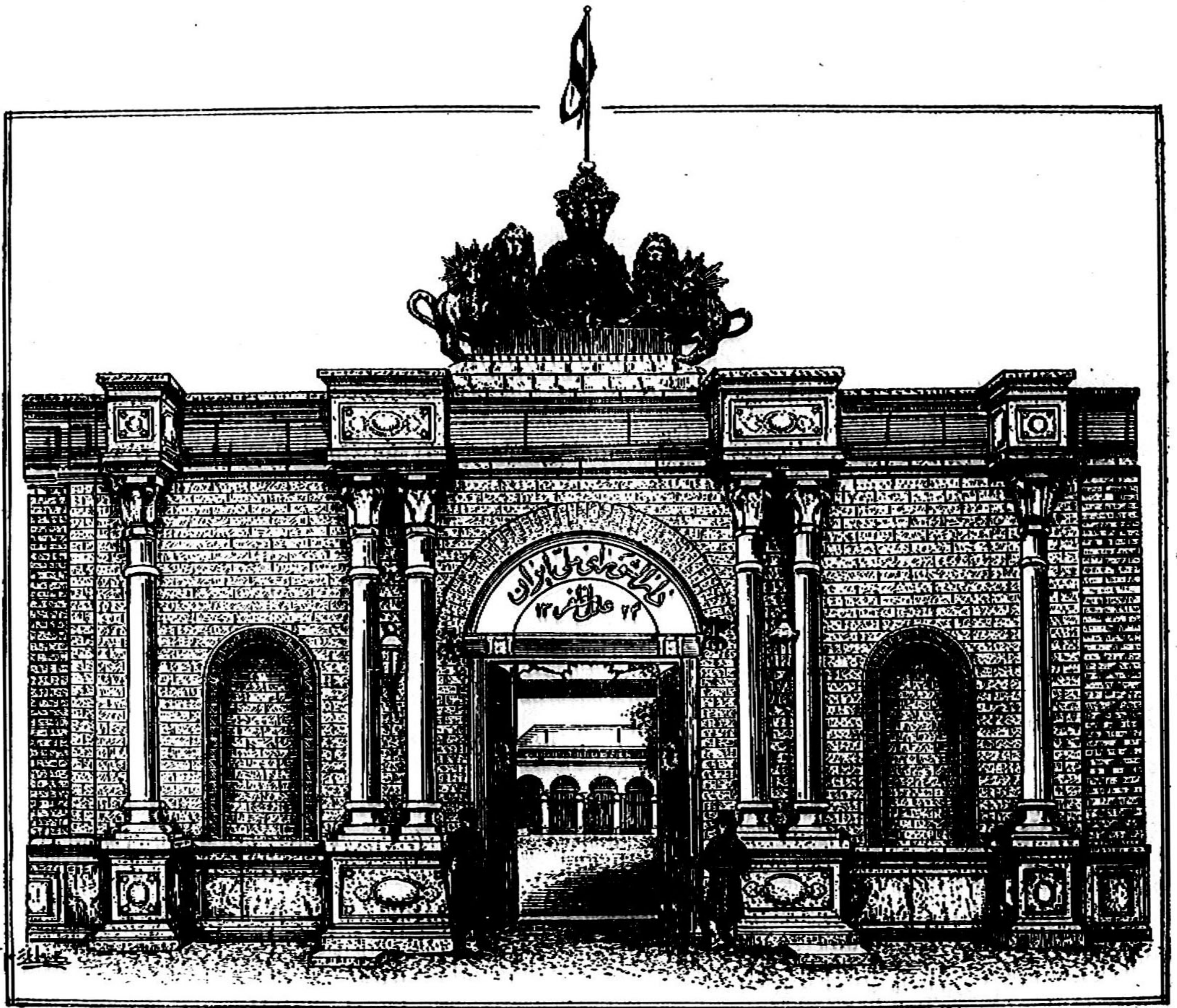

<p>جلسه ۹۱</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره پنجاه و هفتم</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه شنبه ۲ اردیبهشت ماه ۱۳۰۶ مطابق ۲۰ شوال المکرم ۱۳۴۵</p>	<p>مبدرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمت اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمت تک شماره یک قران</p>

فهرست مندرجات

عمره	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تصویب مرخصی آقایان فومنی - حیدری - دکتر سنک - عبادی	۱۱۰۷	۱۱۰۸
۲	مذاکره نسبت بخر کیمسیون بودجه راجع به پرداخت ۱۲ بابت فروردین ۱۳۰۶ و تصویب آن	۱۱۰۸	۱۱۲۷
۳	بقیه شور نسبت بخر کیمسیون بودجه راجع به اعتبار ۱۳۰۶ راه آهن	۱۱۲۷	۱۱۳۸
۴	قانون اجازه پرداخت ۱۲ بودجه های مصوب و پرداخت سنه ۱۳۰۵ بابت مخارج دولت در فروردین ماه ۱۳۰۶	۱۱۳۹	

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس شنبه ۲ اردیبهشت ماه ۱۳۰۶ مطابق ۲۰ شوال المکرم ۱۳۴۵

جلسه ۹۱

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان : حاج آقا رضا رفیع - میرزا حسینخان موقر
 حاج میرزا حبیب الله امین - سید ابراهیم ضیاء - حشمتی
 محمد آخوند - عطاء الله خان بالیزی - نوبخت -

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر
 بریاست آقای پیرنیا تشکیل گردید)
 (صورت مجلس پنجشنبه سی و یکم فروردین
 را آقای بنی سلیمان قرائت نمودند)

غائبین بی اجازه جلسه قبل
 آقایان : علیخان اعظمی - عباس میرزا - حاج حسن
 آقا ملک - حاج غلامحسین ملک -
 در آمدگان با اجازه جلسه قبل
 آقایان : شیروانی - روحی - حائری زاده - میرزا
 ابراهیم خان قوام - میرزا محمد تقی بهار - میرزا عبدالحسین
 دیر آمده بی اجازه - آقای محمد ولی میرزا .
 رئیس - صورت مجلس ایرادی دارد یا نه ؟ معارضی
 ندارد ؟

(گفته شد خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد .
 بعضی از نمایندگان - دستور .
 رئیس - چند فقره خبر از کمیسیون مرخصی رسیده
 است قرائت میشود که تکلیفش را معین فرمائید .
 (بشرح ذیل خوانده شد)
 آقای فومنی نماینده محترم از تاریخ ۱۱ فروردین ۱۳۰۶
 لغایت ۲۳ فروردین سیزده روزه برای تشریف به عتبات
 عالیات تقاضای مرخصی نموده بودند کمیسیون تقاضای ایشان
 را سیزده روز تصویب و خبر آنرا به مقام مجلس مقدس
 شورا تقدیم میدارد

رئیس - آقایانیکه مرخصی آقای فومنی را برای سیزده
 روز تصویب میکنند قیام فرمایند .
 (اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد . خبر کمیسیون راجع به آقای
 حیدری .
 (بنحو ذیل قرائت شد)

آقای حیدری نماینده محترم مکری از مقام منیع ریاست
 مجلس شورای ملی تقاضا نموده بودند بواسطه سرکشی از
 علاقه جات شخصی و رسیدگی بکار های خود از اول
 خرداد ماه الی دو ماه و نیم مرخصی ایشان با اجازه

محسوب شود کمیسیون عرایض و مرخصی هم در جلسه ۲۷ بهمن
 ماه بادر ماه مرخصی ایشان از اول خرداد سنه آتییه موافقت
 نموده اینک خبر آنرا بعرض مجلس شورای ملی میرساند
 رئیس - این خبر سابق نوشته شده بود . راجع به
 هذه السنه است آقایانیکه مفاد این خبر را تصویب
 میکنند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد خبر مرخصی آقای دکتر سنک .

(بمضمون آتی خوانده شد)

آقای دکتر سنک نماینده محترم برای مسافرت بمازندران
 و انجام امور محلی تقاضای دو ماه مرخصی از روز
 حرکت نموده اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافقت و
 تصویب نموده و خبر آنرا تقدیم میدارد و نماینده محترم
 تذکر میدهد که از تاریخ تصویب اجازه در ظرف سه
 ماه حق استفاده از دو ماه مرخصی خود خواهند داشت
 رئیس - آقایانیکه مرخصی آقای دکتر سنک را
 برای دو ماه تصویب میکنند قیام فرمایند
 (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . خبر مرخصی آقای عمادی
 (بترتیب ذیل خوانده شد)

چون نماینده محترم آقای عمادی برای مسافرت بمحل
 انتخابیه خود و انجام احتیاجات موکلین تقاضای یکماه
 مرخصی از روز حرکت نموده بودند و بعضی توضیحات
 دادند که مانع بود از آنکه روز حرکت خودشان را
 معین کنند لذا کمیسیون از تاریخ حرکت بمدت یکماه
 تقاضای ایشان را تصویب نموده و خبر آنرا بمقام مجلس
 تقدیم مینماید و ضمناً تذکر میدهد که نماینده محترم
 از تاریخ تصویب اجازه در ظرف دو ماه حق استفاده
 از یکماه مرخصی خود خواهد داشت .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
 آقا سید یعقوب - بنده خواستم از کمیسیون عرایض

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . خبر کمیسیون بودجه
 راجع به يك دوازدهم مطرح است . آقای فرمند
 فرمند - بنده مخالفم از نقطه نظر اصول است با
 بودجه . چون بودجه به مجلس نیاید مجبوریم در موقعیکه
 يك دوازدهم می آید نظریات بودجه مان را به عرض
 آقایان و آقای وزیر مالیه برسانیم که انشاء الله در موقع
 آوردن بودجه ملاحظه این نظریات را بکنند . ماتشکیلاتی
 که داریم وزیر مسئول و مجلس و اینها يك تشکیلاتی
 است که ما اخذ کرده ایم از ملل متمدنه امروزه دنیا
 و در تدوین بودجه باید آن اصولی را که آنها قائل
 میشوند چه هیئت وزراء و چه کمیسیون بودجه و مجلس
 آن اصول را ملاحظه کنند و روی آن اصول بودجه
 را تدوین کنند . در مالک راقیه از نقطه نظر
 قوانین و قواعد علم مالیه وقتی که بودجه تدوین
 می کنند ملاحظه میکنند مالیاتی را که ملت میدهد
 و طرز تشکیلات را طوری میدهند که به ملت همان
 اندازه که مالیات میدهد استفاده داده شود . یعنی با
 کمترین خرج بهترین استفاده داده شود . در این بودجه
 که ما می بینیم و دیده ایم بدبختانه این اصل را ابداً
 ملاحظه نکرده اند . مثلاً مالیاتهای که پرداخته میشود
 از طرف ملت شهری و دهاتی همه مالیات غیر مستقیم
 را میپردازند . دهاتی ها يك مالیات مستقیمی هم علاوه بر آن
 مالیات غیر مستقیم که همه میپردازند میدهند آنوقت در طرز
 تشکیلات می بینیم که تمام استفاده هائی که باید بشود این
 استفاده ها متوجه شهرها است از این نظر آن اصل مراعات
 نمیشود . این پولی را که ملت می پردازد باید بهمان
 تناسب تشکیلات مملکت به ملت استفاده بدهد مخصوصاً
 بان اشخاصی که مالیات بده هستند . امروزه تمام
 مالیاتهای که پرداخته میشود و زحمانی که متوجه
 میشود همه به دهاتی ها است ولی در بودجه هیچ
 ملاحظه و رعایت حال این اشخاصی که مالیات میدهند

رئیس - آقای نظامی

میرزا بدالله خان نظامی (مخبر کمیسیون عرایض و
 مرخصی) - عرض کنم کمیسیون سابق در نظر گرفته بود
 که مرخصی ها را از روزیکه نمایندگان محترم حرکت
 میکنند در خبر معین کنند . درین قسمت بعضی از آقایان
 تقاضا کرده بودند از روز حرکت این بود که کمیسیون
 فعلی در این موضوع خود داری کرد و آقای عمادی را
 برای توضیح خواستند که علت اینکه روز حرکت
 خودتان را معین نمیفرمائید چیست ؟ ایشان يك توضیحانی
 دادند که کمیسیون متقاعد شد . این بود که کمیسیون
 متذکر شد که آقای عمادی باید روز حرکت خودشان را
 اطلاع بدهند و برای اینکه نظر کمیسیون سابق هم نامین
 شده باشد قید کردند که در ظرف دو ماه آقا میتوانند
 از یکماه مرخصی خودشان استفاده کنند و نظر خاصی در
 بین نبوده است و بهمین دلیل هم در خبر راجع به آقای
 دکتر سنک قید شد که ایشان در ظرف سه ماه میتوانند
 از دو ماه مرخصی خودشان استفاده کنند و هیچ نظر
 خاصی در بین نبوده است .

رئیس - رأی گرفته میشود . آقایانیکه خبر کمیسیون
 را راجع بمرخصی آقای عمادی تصویب می کنند قیام
 فرمایند .

و متحمل زحمات سربازی و غیره میشوند نمیشود و از این بودجه هیچ استفاده بانها داده نمی شود البته اگر ما بخواهیم تمدن اروپا را در اینجا ملاحظه کنیم باید معنویات تمدن جدید را هم ملاحظه کنیم و آن اصولی را که آنها بعد از قرن ها علماء و بزرگانشان قائل شده اند برای مالیه آنها را در موقع تدوین بودجه چه در هیئت وزراء و چه در کمیسیون بودجه و در مجلس سمرعات کنیم و گرفته مشروطیت و تمدن ما يك وري خواهد بود که ما آنچه که صورت ظاهر است بگیریم و صورت باطن را ملاحظه نکنیم . صورت باطنی توجه بقوانین علم مالی است و البته حضرت والا هم کاملاً آشنا هستند بان قوانین حالا نازه وزیر شده اند ولی امید داریم که انشاء الله این اصول را در وزارت مالیه بموقع اجرا بگذارند . عرض دیگر بنده این است که مملکت ما در ازمنه گذشته بيك تشکیلات خیلی ساده عادت کرده بود و این ملت به این تشکیلات جدیدی که پیدا کرده ایم درست آشنا نیست و نمیتواند از این تشکیلات درست استفاده کند و این تشکیلاتی که قسمت اعظمش روی قرطاس بازی است مناسب با اخلاق این ملت نیست بلکه این ملت را کج کرده و نمیتواند استفاده بکند مخصوصاً وزارت مالیه که در وصول و ایصال مالیات يك اصولی را قائل شده است که بقدری پیچ دارد که همیشه اسباب زحمت است و تصور نمیکنم کسی این را تصدیق نکند زیرا پنج خروار گندم از يك دهی که خورده مالک است باید وصول شود آن مؤدیان مالیاتی باید چند مرغ و چند لوله زبک رویش بگذارند و چند چارک روغن بدهند و مهانی بکنند برای اینکه میخواهند پنج خروار گندم بدوایت بدهند . اگر کسی درست محاسبه کند می بیند برای دادن پنج خروار گندم که پنجاه تومان قیمتش است بیست تومان هم برای پذیرائی و مهانی داده اند . در دهات يك مرسوم است که وقتی مأمورین میروند دردهات معمول نیست که از مهان

پول بگیرند بعلاوه مأمورین هم يك مردمان خوبی نیستند که بروند آنجا و پول بدهند
 زوار - يك دوازدهم مطرح است .
 فرمند - میروند در دهات و در آنجا مهان هستند گاهی هم بیکار هستند بیست روز در ده میمانند تفرج و گردش میکنند و علتش این است که ما در تشکیلات وزارت مالیه قائل به سادگی تشکیلات و طرز تشکیلات و طرز گرفتن مالیاتهای ساده که اسباب زحمت مردم نباشد نشده ایم . امید وارم انشاء الله در این خصوص حضرت والا يك فکری بکنند که هر قدر ممکن باشد طرز وصول مالیاتهای ما را ساده کنند که وصول آن اشکال نداشته باشد و اسباب زحمت و ناراحتی مردم نباشد . بنده معتقدم که این تشکیلاتی که الان وزارتخانههای ما دارند اینها خیلی زیادی است بنده تصور میکنم پنج میلیون ، چهار میلیون ، دو میلیون ، البته بنده درست محاسبه نکرده ام و ننشسته ام طرز تشکیلات ایران را بنویسم ولی تصور میکنم که ما چهار پنج میلیون ول خرجی میکنیم در این تشکیلات میزهای زیادی ادارات زیادی و این چهار پنج میلیون را حیف است ما از این ملت بگیریم و خرج بیخودی بکنیم . اگر ممکن بشود هیئت وزرا و کمیسیون بودجه فکر اساسی بکنند که از این ول خرجی که چهار پنج میلیون می شود جلو گیری بشود و این پول را صرف یکی از کارهای عام المنفعه یا معارف می کردند خیلی خوب بود که شاید مطابق آن اصلی که عرض کردم يك استفاده بهتری به ملت داده می شد . بنده تصور می کنم اگر فکر را تعقیب بفرمایند هیئت وزراء و کمیسیون بودجه خدمت بزرگی باین مملکت کرده اند . اگر ما به تناسب بگیریم يك ملت و مملکتی که بیست و پنج میلیون مالیات می دهد برای تشکیلاتش هفتصد هشتصد هزار تومان شهریه داده شود هیچ تناسب ندارد . اگر بودجه های تمام ملل دنیا را ملاحظه بفرمائید و تناسب

بدهید جمع و خرج آن ملت را با شهریه یا مستمری که میدهند خواهید دید که بودجه ما از تناسب خیلی خارج است تقریباً يك سی ام بودجه مملکتی خرج مستمری و شهریه میشود و باید این را اصلاح کنند همچنین اگر تصور کنیم وزارت مالیه سه میلیون بودجه اش میباشد این بکلی از تناسب خارج است و هیچ جای دنیا این تناسب را قائل نشده اند که ما قائل شده ایم البته اینهم باید بتدریج اصلاح شود . مثلاً برای وصول مالیات صنفی صد شصت و صد پنجاه خرج میکنند و با این طرز تشکیلات مطابق آن اصلی که عرض کردم که باید با کمترین خرج بهترین استفاده را به ملت داد نمیشود . یکی هم این يك دوازدهم است . اینکه پارسال و امسال بودجه کل به مجلس نیامده است يك عیب دارد و آن اینست که برای دولت و مجلس نیکو نمی باشد که نتوانند يك بودجه درست کنند این تقریباً به خودمان نوهین کرده ایم زیرا بیست و پنج میلیون اینقدر محاسبات فوق العاده نمیخواهد که چندین ماه طول بکشد در صورتیکه تغییرات بزرگی هم نمی خواهد . این مساعفه اسباب این میشود که تصور برود بی عرضه کمی در کار است یا خدای نکرده بی علاقه کمی در کار است و این البته نه برای دولت و نه برای مجلس خوب است

وزیر مالیه - با تقدیم تشکر راجع به پند و موعظه و نصایح خیلی عالی که نماینده محترم از نقطه نظر اصول علمی در اینجا فرمودند يك نکاتی هست که بنده مجبورم بایشان تذکر بدهم . مکرر این مطلب را همه دیده ایم که در يك مواردی ما يك مقایسه هائی می کنیم که ارکان آن مقایسه صحیح نیست و يك استنتاجی از آن مقایسه بعمل می آید که وقتی در مورد توجه گذارده میشود خارج از موضوع است . برای اینکه ما يك ملت و مملکتی هستیم که همانطور که نماینده محترم فرمودند چندی است از يك وضعیت زندگانی ساده و ساده اولیه و بالاخره خیلی ساده میخواهیم

و شروع کرده ایم باینکه رو بيك تربیات دیگری که بقول ایشان تربیات معموله در ممالک متمدنه دنیا است برویم . اولاً آقا خودشان تصدیق بفرمایند که این قضایا و اصلاحات يك قضایائی است که مربوط باخلاق اجتماعی و جماعات است و قضایای مربوطه به اخلاق اجتماعی و جماعات در دنیا يك چیز هائی نیست که بزور ' پول ' یا به زور ماده قانون اصلاح شود و الا ممکن است ما يك کتاب تدوین شده قانونی که نتیجه سیصد چهار صد سال عمل و تجربه و قدم بقدم جلو رفتن سایرین است برداریم بیاوریم و يك کسی هم که اصطلاح آن زبان را بلد باشد آن فورمول را ترجمه کند و امید و انتظار این را داشته باشیم که همینکه این را طبع و توزیع کردیم بکمتره مملکت ما هم با نداشتن آن مقدمات دارای آن وضعیت بشود که مالک و جاهای دیگر در عرض سیصد سال چهار صد سال مرور و تکامل به آن رسیده اند این البته يك خطی است . بنده هیچوقت راضی نیستم که اگر آقابان میخواهند مقایسه کنند در قضایائی که مربوط به روحیات و حالات اجتماعی است و نتیجه چندین سال بلکه قرنها عادت و تربیت است بخواهند تطبیق کنند با وضعیت امروزه و آنوقت يك حال ناامیدی و یأس و بدبینی نسبت به افراد مملکت یا اعمال مملکت خودمان پیدا کنیم . این صحیح نیست . اگر بکوقت میخواهید مقایسه کنید خوبست با دویست و پنجاه سال سیصد سال قبل جای دیگر مقایسه کنید آنوقت به بینید تفاوت خیلی زیادی هست باینست و اگر هست در عالم مقایسه به بینید این تفاوتها به نفع ما است یا ضرر ما ؟ البته تشکیلات بودجه همه باید مطابقت داشته باشد و تطبیق شود با اصول علمی . این را بنده هم تصدیق دارم ولی نباید بگوئیم که ما مشروطه مان يك وری است یا کج است بالذات است این طور تصور کنیم که عملیاتی که ما تا حال کرده ایم با اصول علمی تطبیق نداشته یا نخواسته اند

تطبيق بدهند. باسقي درعوض اين بگوئيم که ما هميشه بايد سعی کنيم که نتیجه تجربات ديگران را بگيريم و تطبيق کنيم با وضعيات اخلاقی و خصائص روحیه خودمان که نسبت به هر چیزی اصلاً قابل مقایسه با ملل ديگر نيست و اينها البته تجربه ميخواهد، عمل ميخواهد، شاید پانزده سال قبل عقیده اين بود که هر تشکيلاتی را از يك زبان ديگر ترجمه کنند، بعد از پانزده روز عمل ميشود. ده سال پانزده سال تجربه کرديم نازه يواش يواش دیديم اينطور نيست. وضعيات را تغيير داديم. متصل تجربه کرديم، بنده نميخواهم در اينجا داخل يك مباحثي بشوم و الا ميتوانم با تطبيق همین قوانينی که گذراندیم، تشکيلاتی که داديم و برهم زدیم رويه را که امروز داریم و پانزده سال پيش داشتيم ثابت کنم به آقا که در اين مرحله برزخی. مرحله تجربه و عمل ما عقب نمانده ايم. آن توقعاتی را که ما داریم که البته هميشه بايد نظرها بلند باشد و در راه ترقی با قدم های بلند برويم اينها يك چیزی است که يك روزی ميگفتند (اين طفل يك شبه ره صدساله ميبرد) اين حرف است. شعر است. لفظ است طفل يك شبه ميتواند ره صد ساله برود. بايد بمرور تربيت بشود، عادت بکند، چیز باد بگيرد تا بتواند راه عادی يك مرد رسیده و بالغ را برود. مسئله ساده کی تشکيلات اصولاً البته صحيح است. ما هر قدر سعی و عمل کنيم کميسيون بودجه و دولت هر قدر اهتمام کنند که تشکيلات مملکتان را حق المقدور ساده کنيم بهتر است ولي نمانده محترم فرمودند که من خودم تشکيلات را ننوشته ام و مطالعه در آن نکرده ام اگر اين کار را ميکردند و مبتلا به شان ميشد آنوقت در عمل ميديدند که از يکطرف تعقيب سادگی تشکيلات و از يکطرف تعقيب منظورات ديگری که ايشان و ساير آقاها حقا دارند يعني تکميل تشکيلات و موسسات اين دو تا با هم کامل متناقض ميشود زیرا آن وضعيت يك تشکيلات بسط تر

لازمه براي تدوين بودجه های مملکتی نداشته و از سه چهار سال قبل به اينطرف اگر خاطر آقاها باشد شروع شده است به اين مطلب و مجلس ها دقت و سعی کرده اند تا امسال رسیده ايم به جایی که اميدواری اين هست که يك دوازدهم يا دو دوازدهم بيشتر اينجا احتياج پيدا نشود که تصويب شود. و بودجه های تفصيلی اينجا در معرض مطالعه و مباحثه آقاها واقع شود. اين را هم اگر درست دقت و مقایسه بفرمائيد می بينيد که زياد ناخير نشده است. اين مسئله در نظر آقاها هست هر روز در روزنامه ها ميخوانند که ساير ملل دنيا که سالها است بودجه دارند ای بسا هست که ناماه ششم و هفتم سال هم با يك دوازدهم زندگی ميکنند و بودجه شان در ماه هفتم يا هشتم ميگذرد.....

کازرونی - علتش همین تقليد است.

وزير ماليه - نشنيدم آقای کازرونی چه فرموديد و الا جوابتان را عرض ميکردم. عرض کنم البته اين رويه رويه مستحسني نيست و دولت هم ميل ندارد به اين کار و البته کميسيون بودجه و مجلس هم هيچ ميل ندارند و تمام مساعی در جريان و عمل هست که اين ترتيب مرتفع شود و بنده تصور ميکنم آقای مخبر کميسيون بودجه هم بنده را تکذيب نخواهند کرد اگر اين جا عرض کنم که شايد در ظرف يکی دو هفته ديگر قطعه قطعه بودجه ها به مجلس بياید و شايد در عرض يکی دو ماه ديگر اگر آقاها تسريع بفرمايند تمام بودجه ها حاضر خواهد شد و به عرض آقاها خواهد رسيد.

جمعی از نمايندگان - مذاکرات کافی است.

بعضی از نمايندگان - کافی نيست.

آقا سيد يعقوب - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم.

رئيس - بفرمائيد.

آقا سيد يعقوب - بنده از اکثریت مجلس تعجب می کنم حالا اول سال و اول اردیبهشت و اول بودجه است. عقاید مجلس هنوز معلوم نشده. خوب است اجازه

بدهند که دو نفر سه نفر عقاید خودشانرا اظهار کنند بعد بگویند مذاکرات کافی است. اينقدر فشار نياوريد. بگذاريد مخالفين هم عقاید خودشان را اظهار کنند بعد بگوئيد مذاکرات کافی است. آقای وزير ماليه حاضر هستند که مخالفين عقایدشان را بگویند شما نميگذاريد.

رئيس - رأی گرفته ميشود به کفایت مذاکرات آقاها نيکه مذاکرات را کافی ميدانند قيام فرمايند.

(اغلب قيام نمودند)

رئيس - اکثریت است. پيشنهاد آقای مدرس.

(بشرح ذيل خوانده شد)

پيشنهاد ميکنم لفظ (انتفاعی) بعد از لفظ (ضروری) در تبصره زياد شود.

مخبر - صحيح است بنده از طرف کميسيون قبول ميکنم.

رئيس - پيشنهادی هم آقای وزير ماليه داده اند قرائت ميشود.

(بمضمون ذيل خوانده شد)

الحاق تبصره ذيل رايه ماده يك دوازدهم پيشنهاد ميکنم: وزارت ماليه مجاز است تا موقعی که بودجه کل مملکتی به تصويب ميرسد راجع به ماه فروردين و ماه های بعد هر اعتباری که علاوه بر عايدات بر آورد شده ۱۳۰۶ در مجلس تصويب گريده است از اضافه دخل ۱۳۰۵ بپردازد.

رئيس - آقای آقا سيد يعقوب

آقا سيد يعقوب - بودجه را که آوردند اينجا آقاها اکثریت که نگذاشتند ما عقاید خودمان را بيان کنيم که آقای وزير ماليه در نظر بگيرند و در بودجه منظور دارند. بنده به عرض مجلس ميرسانم که مجلس هر چه از دولت خواسته است نياورده اند....

وزير ماليه - اينطور نيست.

آقا سيد يعقوب - آقا تشکيلات را آورده ايد؟! !

این آقای رئیس است بنده دروغ میگویم!؟ بنده دروغگو نیستم. قانون تشکیلات را کی آوردید! بنده غیر واقف نمیگویم. در کمیسیون بودجه سؤال کردیم که اسم مدیرها و اداراتشان را بنویسید بیاورید يك چیز بی سررشته آورده اند انداخته اند توی کمیسیون بودجه که بیائید رأی بدهید. بنده عرضی ندارم اینجا آمده اند يك تبصره را نوشته اند بنده نمیدانم چه چیز است، به این چیزیکه ابدا نمیدانم میگویند رأی بدهید. ابداً در این خصوص توضیح داده نشده است، بنده به آن تصمیمی که از سابق داشتم باقی هستم و نمیتوانم زائد بر آن، عوائدی که رئیس کل مالیه به مجلس صورت داده است و مخارج و عوائد را تطبیق کرده است رأی بدهم. آقایان مختارند. يك چیز را به کمیسیون فرستاده اند و کمیسیون بودجه هم تصویب کرده و بنده مخالف مخارج زیادتر از آن بشود

وزیر مالیه - بنده هیچوقت نسبت دروغ و این قبیل نسبت ها بهیچکس میل ندارم بدم علی الخصوص به نماینده های محترم و همیشه مقید هستم آنچه که مقدور است رعایت احترام آقایان را بکنم اگر آقایان گاهی این معامله متقابل را نمیکند ولی بنده از رویه خودم هیچوقت منحرف نمیشوم ولی آن حرفی را که آنوقت گفتم حالا هم تکرار میکنم. آقای آقا سید یعقوب اظهار فرمودند که در کمیسیون بودجه هر چه از دولت خواستیم نیاورده اند. مفاد این حرف این میشود که در کمیسیون بودجه يك حساب با يك صورتی را از دولت خواسته اند و دولت نیاورده است. در صورتیکه اینطور نیست...

آقا سید یعقوب - قانون تشکیلات را نیاوردید.

وزیر مالیه - آقای آقا سید یعقوب عصبانی نشوید.

کمیسیون بودجه هر چه از دولت خواسته است دولت همه را تسلیم کرده است و قانون تشکیلات را هم که میفرمائید هیچ ربط به بودجه و کمیسیون بودجه ندارد

و يك چیزی است جدا. يك پیشنهادی در مجلس شد يك قسمتهائی هم از آنها حاضر شده و يك قسمتهائی حاضر نشده شاید عملی نبوده است که در دو ماه با سه ماه حاضر شود اینها را نباید با هم خلط کرد. و اما آمدیم سر اصل موضوع. اعتراضی که نماینده محترم به تبصره الحاقیه و پیشنهاد دولت داشتند و بنده حالا عرض می کنم این مسئله خیلی سهل و روشن است و محتاج به این حشو و حاشیه ها نیست. در این تبصره بنده تقاضا کرده ام که مجلس بوزار مالیه اجازه بدهد که اگر علاوه بر مخارج پیش بینی شده و بر آورده شده مالیه برای ۱۳۰۶ که صورتش را به کمیسیون بودجه و مجلس فرستاده اگر مجلس يك مخارجی را تصویب کرده باشد و زار مالیه بتواند از اضافه عایدات ۱۳۰۵ فعلاً بپردازد تا بودجه کل به مجلس بیاید و موازنه بودجه در مجلس درست شود این تفصیل و اشکال ندارد.

مخبر (کمیسیون بودجه) - کمیسیون بودجه پیشنهادی که دولت کرده است، چون مبتنی به تصویب مجلس شورای ملی است و برای اینکه تطبیق هم بشود با قانون محاسبات عمومی قبول می کند.

رئیس - پیشنهاد آقای مهدوی.

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم دو بیست هزار تومان انتفاعی حذف شود.

رئیس - آقای مهدوی

مهدوی - در دوره چهارم که اول استخدام کمیسیون آمریکائی بود وقتی يك صورتی دادند بکمیسیون بودجه پانصد و هفتاد و پنج هزار تومان بعنوان انتفاعی صورت دادند و شرحی هم توضیح دادند که این پانصد و هفتاد و پنج هزار تومان برای خرید و ترتیب شیره و يك قدری هم مربوط به امور زراعتی است. در مرحله اول کمیسیون اعتراض کردند و در دفعه ثانی سیصد هزار تومان هم اضافه کردند و هشتصد و هفتاد و پنج هزار

تومان شد. در دوره پنجم قسمت شیره که کلیتاً تمام شد و صورتهائی که دادند چهار صد هزار تومان بود که بمصارف سوخت شیره و تحصیل شیره و فایربك شیره که داشتیم و بحمدالله خلاص شدیم رسیده بود. چهار صد و هفتاد و پنج هزار تومان دیگر باقی می ماند و آزا هم در سنه پیش خاطر می آید که هشتاد هزار تومان صرفه جوئی کردند و سیصد و هشتاد هزار بانود هزار تومان پیشنهاد کردند. حالا این دو بیست هزار تومان را که کمیسیون بودجه در این يك دوازدهم نوشته دولت برای دو دوازدهم پیشنهاد کرده بود بنده در کمیسیون بودجه پیشنهاد کردم صد هزار تومان بشود و چون اکثریت نداشتم قبول نشد. آنجا گفتند که برای جزاری تریاك است و بعد که بنده در موضوع جزاری مخالفت کردم گفتند برای خرج قنوات و کار زراعتی است. بنده مخالف نیستم و مقصودم از این پیشنهاد این بود که مختصری راجع به جزاری عرض کنم دیگر بسته است بنظر آقایان. در ۱۳۰۰ و ۱۳۰۱ که هنوز شروع به جزاری و موضوع انتفاعی نشده بود موضوع تحدید و عایدات تحدید را حساب کنند بنده نمیگویم صورتش را نیاوردند ولی خواستیم و قرار بود که قبل از آوردن این لایحه به مجلس آن را بیاورند در ۱۳۰۱ و ۱۳۰۲ عایدات دولت که جزاری نداشته است تومانی دو قران بیشتر از سالی است که جزاری داشته است یعنی اگر ما این پول را خرج نمیکردیم منافع و عایدات دولت بیشتر بود ولی وقتی شروع کردیم به جزاری دو نتیجه دارد یکی ضرر عایدات دولت است که بعقیده بنده کم شده است و حاضر هم هستم ثابت کنم به آقای وزیر مالیه از روی صورتهای خودشان یکی هم ضرری است که برای خاطر همین جزاری بعقیده بنده سالی بیست هزار نفر رعیت بیچاره در ابران بدبخت و لاشی میشوند یعنی قابل اینکه دیگر زندگی خودش را ادامه بدهد نیست. چرا؟ يك نفر مأمور مالیه ممکن است چند نفر هزار پیدا

کند (البته ممکن است مستثنی هم داشته باشد) لیکن يك مأمور مالیه چهار پنج نفر را در يك حوزه مالیه فرضاً (جون) میآورد اجیر میکنند به پانصد تومان، هزار تومان، معنایش چیست؟ می آید در ده فلان رعیت ده من تریاك را در موقعی که مثلاً بیست روز با یکماه دیگر وقت نیش آنست جزاری میکند میگوید این چارا که کاشته اید صد من تریاك باید بدهی میگوید والله بالله ندارم میگوید صد تومان بمن بده که برای تو بازده من بر آورد کنم. یا صد تومان را بگیرد و بازده من بر آورد میکند که اصل حقوق دولت از بین میرود (بعضی نمایندگان صحیح است) یا بهش نمیدهد همین بازده من تریاك را صد من بر آورد میکند. بخدا دیگر آن رعیت بیچاره از دست مأمورین مالیه خلاصی ندارد، خودش، زنش، بچه اش خلاصی ندارد. اینکه آقای وزیر مالیه فرمودند ما میخواهیم ملل متمدنه را تعقیب کنیم و مثل آنها بشویم، ما اول کاری که ملل متمدنه کرده و میکنند آسایش رعیت است و من قسم میخورم که در این مملکت برای رعیتش آسایش نیست و البته اینهم تمامش تقصیر مرکز نیست فقط تقصیر مرکز دقت نکردن است. من از حضرت والا استدعا میکنم اینرا قبول کنند حذف شود و بروند در وزارت مالیه عریاض مرا دقت میکنند به بینند اگر این که عرض میکنم صحیح است به شکایات رعایا رسیدگی کنند و يك قدم برای آسایش رعیت و مملکت برداشته شود و این جزاری تریاك را موقوف کنند و همان کاری که در هزار سیصد و يك و هزار سیصد و دو اداره تحدید تریاك می کرد (بر حسب قانون تریاك را باندردل و کنترل می کردند) بکنند که هم يك قدم حساسی برای آسایش مردم بردارند و هم يك خرج زیادی از بین برود.

مدرس - همان کاری که دراصفهان حالا میشود بکنند مخبر - هر عمل خوبی را اگر بطور بد اجرا بکنند مسامحه نخواهد شد. مخارج انتفاعی که (همانطور که فرمودند) اول مرتبه از

طرف مستخدمین آمریکائی پیشنهاد شد در همه جای دنیا یکی از بهترین مخارجی است که ممکن است دولتها بکنند و اسم آنها هم همراهش است یعنی دولت يك خرجی را بکنند که مسلماً نفع آنرا بتواند پیش بینی کند. ولی اگر این کار خوب را بطور بدی اجرا کردند البته بد خواهد شد که اینک سایر قسمتها هم آنطوریکه مطابق میل ماها و نماینده محترم باشد نیست و آنها هم شبیه به همین مخارج جزاری و کار انتفاعی است. اگر ما بخواهیم يك استفاده اساسی بکنیم اصل يك موضوعی را که نباید از بین ببریم خود موضوع باید سرچایش باشد منتهی باید سعی کنیم که طرز اجرا خوب باشد. مخارج انتفاعی برای يك کارهایی که از نقطه نظر فلاحی و نجاتی صرف میشود بعقیده بنده و اشخاصی که اطلاع دارند از بهترین مخارج است و اما اظهار مسرتی که کردند که دوره گذشته مجلس يك قسمت از این مخارج انتفاعی را حذف کرد و حالا اهالی خراسان آسوده شدند بنده تصور میکنم اگر دوره گذشته هم سعی میکردند که طرز اجرا را طوری بکنند که مطلوب باشد بهتر بود تا اینکه يك مونوپول کنترل شده را حذف کنند و از بین ببرند - و مطابق اطلاعی که بنده دارم و احصائیه که الان در دست هست شاید صدها مبتلایان به شیره در خراسان پارسال تا حالا زیاد شده است...

مهدوی - اینطور نیست آقا خلاف است.
مخبر - اجازه بدهید. نوی حرف بنده حرف تزیید نماینده محترم البته میل دارند تمام علاقه جانشان مصون از مأمورین مالیه باشد...

مهدوی - اینهم خلاف است.
مخبر - این را هم همه میل دارند ولی بالاخره مملکت خرج دارد. مصارف دارد. علاقه جات آقا هم مستحفظ میخواهد. دارائی مردم را هم باید حفظ کنند. مالیات را هم باید داد....
مهدوی - نهمت است. حمله است.

مخبر - میشود مالیات را بعنوان حذف يك قسمت از مخارج از بین برد. عرض کنم شیره در خراسان مطابق احصائیه که خود تجدید تریاک در دست زیاد شده دلیلش هم همراهش است چون آزاد شده مصرفش هم زیاد شده و اگر این معامله را ما بخواهیم با تجدید تریاک هم بکنیم خواهیم دید که مصرف استعمال تریاک هم در يك زمانی زیاد خواهد شد. و بالاخره ما که امروز ایستاده ایم در مقابل دنیا و میگوئیم که باید زراعت تریاکان را حفظ کنیم ما باید این سرمایه را نامدنی که وضعیت اقتصادی مملکت ما درست نشده و مرتب نشده نگاه داری کنیم. از طرفی هم باید از استعمالش جداً جلو گیری کنیم اگر يك عده تریاک و شیره خراسان هم برنخند بعقیده بنده هیچ اهمیتی ندارد. باید شیره در خراسان و بعقیده شخص بنده تریاک اصولاً در مملکت استعمالش محدود شود و باید در دست دولت باشد تا جلو گیری بشود هیچ طریق دیگری ندارد در کمیسیون بودجه هم این اظهارات را نماینده محترم فرمودند و در آنجا این جوابها را هم شنیدند و همانطور هم که فرمودند منحصر به فرد بودند و گفته شد اگر محالاً ما بخواهیم يك همچو قلم خرجی را تصویب نکنیم يك میلیون و هفتصد هزار تومان باز زیاد تر با کترباعیادات این مملکت که فعلاً محل احتیاج ما است صدمه میزند یعنی بالاخره موضوع تجدید تریاک هم از بین میرود وقتی اینطور شد دولت میگوید برای خرجتان يك محل يك میلیونی به من نشان بدهید جزاری که سهل است بلکه تمام مالیات خراسان را هم ببخشید که آقای امیر تیمور هم آسوده بشوند از دادن مالیات....

امیر تیمور - خیر. آقا اینطور نیست.
مخبر - ولی بالاخره هنوز ما نتوانسته ایم يك جمع متناسبی پیدا کنیم و نشان بدهیم بدولت که بتوانیم يك رشته مالیات مهمی را لغو کنیم.

جزاری را که ما رأی دادیم از بین برود دولت دیگر

قادر نخواهد بود که بفهمد در فلان ده چقدر تریاک بعمل آمده که آن را بتواند در تحت نظر خودش کنترل کند. بعلاوه در کمیسیون بودجه هم ما صورت جزاری را از دولت خواستیم دولت هم تعهد کرده است شاید در ظرف امروز و فردا بفرستند وقتی که نمایندگان بآن صورت مراجعه بفرمایند می بینند که جزاری نه تنها يك منافع مالی دارد يك منافع اقتصادی هم دارد. مقدار تریاک که در این مملکت بعمل میاید بوسیله جزاری معلوم میشود و اساساً يك کار مفیدی است اعم از این که راجع به تجدید تریاک باشد یا سایر چیزها. احصائیه هر چیزی در مملکت تهیه اش لازم است. حتی صورت سایر زراعتها را هم ما باید يك روزی در دست داشته باشیم. جزاری دو خدمت میکند. یکی این که بفرمایش خود نماینده محترم يك قسمتی از مالیات را تخفیف میدهد و قسمت دیگر اینکه يك احصائیه صحیحی از تریاک که در مملکت بعمل میاید خواهیم داشت و اینکه در این اواخر بکفتری یعنی بدرجه افراط حمله مالیه مد شده است اینرا هم بنده از نقطه نظر مصالح مملکت صلاح میدانم. هر چه هم آقایان میخواهند بگویند.

مهدوی - در عرایض بنده سوء تفاهم شد اجازه بفرمائید توضیح عرض کنم.

رئیس - پیشنهاد سوء تفاهم ندارد.

مهدوی - در پیشنهاد نمیخواهم عرض بکنم. در عرض بنده سوء تفاهم شد نماینده محترم به بنده حمله کردند باید مطابق نظامنامه دفاع کنم و توضیح بدهم رئیس - بفرمائید.

مهدوی - اگر چه نمایندگان کاملاً ما بین عرایض منطقی بنده و فرمایش آقای شیروانی حکمیت خواهند کرد ولی استدعا میکنم مادامی که روزنامه ها باز است برای بخش و هتاک بناینده بیچاره که در مجلس حرف

میزند در مجلس دیگر در مقابل حرفش اینطور تعرض نکنند. بنده املاکم را میگذارم برای کنترل ایشان املاک بنده تریاک کاری ندارد. بنده برای توده ملت عرض کردم. توده ملت را هم این جزاری از بین خواهد برد.
رئیس - این توضیح نظامنامه نبود
وزیر مالیه - اجازه میفرمائید.
رئیس - بفرمائید.

وزیر مالیه - بنده تصور میکنم که آقای مهدوی نظری که داشتند و اظهار کردند چون در کمیسیون نبودم و ناخوش بودم و در آن جلسه که این قسمت اظهار شده است نبودم ولی آنچه اینجا استنباط کردم عمل جزاری را ایشان يك عمل خوب و صحیح نمیدادند ولی ممکن است از نقطه نظر اداری یا عقاید اشخاص این عمل في حد نفسه لازم و خوب تصور شود. البته همینطور که خودشان فرمودند بهترین چیزی که حاکم این قضیه خواهد بود قضیه رقم و حساب است ما میآوریم به کمیسیون بودجه مقایسه بین بودن و نبودن دلیل است و همانطور که مخبر محترم کمیسیون اظهار کردند اگر اجرا در يك مواردی بد بشود مربوط باصل عمل را نیست. بنده ممکن است تصدیق بکنم که يك جائی يك کار خوب اجرای بدی داشته باشد ولی نباید اصل عمل را از بین برد باید طرز اجراء را درست کرد. اینها يك چیزهایی است ما در کمیسیون بودجه با آقایان تحت مطالعه میگذاریم فقط بنده تذکری را که میخواستم بدهم به آقای مهدوی و استدعا کنم پیشنهادشان را پس بگیرند این بود که اینجا دو چیز است یکی این که مخارج انتفاعی منحصر به جزاری نیست قسمتهای مهم دیگری هم در ضمن مخارج انتفاعی هست. یکی دیگر این است که این مخارج جزاری از وقتی که قانون تریاک پیش آمده همیشه بوده يك چیز جدیدی نیست و این از قسمتهایی نیست که در نتیجه تشکیلات جدید مالیه با نتیجه بودجه انتفاعی باشد.

از اولی که قضیه تجدید نرباک تأسیس شده قضیه جزاری هم کم و بیش بوده است. حالا ما هم در کمیسیون بودجه حاضر میشویم آقای مهدوی هم حاضر بشوند صورتهای را میآوریم اگر ممکن بشود که این قسمت را حذف کنیم دلیلی ندارد که نکنیم.

ولی مخارج انتفاعی منحصر به جزاری نیست و بنده از نقطه نظر اینکه اساس این مطلب که مهم است لغو نشود عرض میکنم که این پیشنهاد را که مربوط است به يك دوازدهم آقای پس بگیرند و در خود بودجه مخارج انتفاعی را رسیدگی میکنیم و قضیه را حل میکنیم.

مهدوی - بنده ادای وظیفه و اطلاعات خودم را عرض کردم حالا که آقای وزیر مالیه قبول کردند که این ترتیبات را رسیدگی بکنند بنده موافقم و پس میگیرم.

رئیس - پیشنهاد آقای زعیم قرائت بشود

زعیم - بله بنده پس نمیگیرم

رئیس - ایشان پیشنهاد کرده اند تبصره مراجعه شود به کمیسیون.

(پیشنهاد ایشان شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم تبصره يك بکمیسیون ارجاع شود. زعیم - اولاً بنده از این اجازه خودم استفاده میکنم و به محضر محترم آقای شیروانی عرض میکنم که در این مطالبی که در مجلس گفته میشود ایشان تصور نکنند حمله به مالیه است. اینکه فرمودند حمله به مالیه صحیح نیست بنده هم کاملاً موافقم. اصلاً حمله به هیچ جا صحیح نیست ولی غرض از شورا چیست؟ اگر يك چیزی در مجلس بیاورند که همه سرنگان بدهیم و ریش بجنبانیم که این شور نیست. باید تشخیص بدهیم که هر کجا صلاح است و اکثریت موافقت کرد و صحیح است رای بدهیم. غرض حمله نیست. اینکه فرمودند آقایان میل دارند در املاک جزاری نباشد و املاکشان

تجدید يك مقداری کم میشود آنوقت در آنجا يك درد سر بزگی در نحویل دادن آن پیدا میشود و خلاصه سه دفعه بنام جزاری يك نحمیلانی برعابا میشود و به سر مبارک آقای شیروانی قسم یاد میکنم که ابتدا مربوط به مالک نیست و منحصرأ مربوط برعابا و زارعین است و اگر این شکل باشد رعیت بکلی تمام میشود و بنده استدعا کرده ام این برگردد به کمیسیون بودجه و نمایندگان وزارت مالیه را بخواهیم يك قرار و ترتیبی بگذارند که از این عمل مالایطاق خارج شود بنده نمیفهمم این که آقای شیروانی میگویند الغاء مالیات شیره میشود ضرر بدولت می خورد معنایش چیست؟ بنده نمیفهمم چطور به مالیات نرباک ممکن است يك صدمه بخورد و بعد مالیه بیاید بگوید يك مالیات دیگری بگذارند؟ اگر برای آسایش مردم است این مالیات بهر صورتی که باشد اگر اسباب ضرر است باید ملغی شود آیا آنطوری که شیره را میبردند بزور مردم نحمیل میکردند بکشند صحیح بود؟! آیا این عرض را اگر بنده بکنم یا دیگری باید تصور حمله به مالیه بشود؟! ابدأ این طور نیست. غرض این است که قضایا بنظر آقایان رسانده شود و اگر صحیح نیست رفع آن بشود و يك فکری بکنند. باز عرض میکنم و تکرار قسم آقای رئیسالتجار را میکنم که جزاری بدترین مالیات است برای رعابا اینرا مراجعه بفرمائید اگر خودتان تصدیق نکرديد این عرض بنده را آنوقت هر چه میخواهید بگوئید. کاسه گرم تراز آتش شدن که غلط است.

مخبر - همانطور که نماینده محترم فرمودند البته نظر ایشان و آقایان نمایندگان يك نظر شوروی است و بنده هم خیال نمیکنم که نظر بنده متوجه عموم آقایان نمایندگان باشد بنده خودم هم در کمیسیون مخالف این رویه بودم (آقایان شاهد قضیه هستند) و تصدیق میکنم فرمایشاتشان را که مأمورین در دهات و بلوکات يك تجاوزانی میکنند ولی اصولاً بنده از ایشان

(که همانطوری که فرمودند با مالیه ارتباط دارند) سؤال میکنم که آیا نظر ایشان این است که برای رفع تعدی مأمور خود مالیات را باید از بین برد یا اینکه از تعدی مأمور باید جلوگیری کرد؟ اساساً اگر بنا باشد ما بخواهیم در نتیجه جلوگیری از مأمورین انواع مالیاتهایمان را از بین ببریم بنده موافقم ولی خرج مملکت را از کجا باید تأمین کرد؟ بنده با نماینده محترم موافقت میکنم که در خارج ما بنشینیم يك طرح قانونی تهیه کنیم (همینطور که الان هم يك مدنی است که اساساً مالیاتهای راه را از بین برده ایم) این قبیل مالیاتها را از بین ببریم و در مقابل يك مالیاتهای عادلانه که تعدی بر رعیت نشود و طرز وصولش مثل مالیات قند و شکر آسان باشد بجای آنها بگذاریم ولی قبل از اینکه ما يك چنین کار اساسی را بکنیم اگر بخواهیم به یکی از رشته های مالیات مملکتان لطمه بزنیم امور مملکت لنگ خواهد بود امروز نماینده محترم موافقت بفرمایند چون میخواهیم زودتر این يك دوازدهم بگذرد کار ادارات ما لنگ است بعلاوه ممکن است يك لطمه هائی از نظر بودجه بواسطه تأخیر این لایحه اصولاً متوجه مملکت بشود و رفتن به کمیسیون هم کار يك دوازدهم را تأخیر می اندازد و یکی از مواقع کار میگذرد این دفعه را نماینده محترم موافقت بفرمایند بنده در خارج هم با ایشان عرض کردم که اساساً ما باید بنشینیم برای این قبیل امور يك تصمیمی اتخاذ بکنیم و فعلاً امروز موافقت بفرمایند بگذرد برای اینکه کار های خالصجات ما و سایر کار های انتفاعی بکلی تعطیل می شود در صورتیکه موافقت بفرمایند در آتیه ممکن است يك تصمیمی در اینکار گرفته شود.

وزیر مالیه - برای توضیح اظهارات آقای مخبر بنده میخواهم نماینده محترم را متوجه بيك چیزی بکنم. تعجب میکنم با اینکه همینطوری که خودشان اظهار کردند ارتباط و تماس با مالیه دارند با این ارتباطی که دارند بنده درست ملتفت نشدم اظهارات ایشان را برای

خودشان هم اشتباه شده است. قضیه حزاری که گفته می شود مگر يك مالیات است؟! ... مدرس - بله این نازه در آمده است.

وزیر مالیه - این مالیات نیست. طرز اجراء است طرز عمل است برای اجرای قانون تجدید نریك زعیم - غلط است.

وزیر مالیه - اجازه بدهید. پس اگر طرز اجرای يك قانونی در نظر آقایان غلط می آید این راهش این است که مخارج انتفاعی مملکت را میگوئید نباید تصویب کرد؟! این که راهش نیست! این هیچ با هم تناسب ندارد! شما وکیل هستید. کمیسیون بودجه دارید ماها نمایندگان قوه اجرائیه شما مگر تصور میفرمائید بنده یا وزیر دیگری با ادارات مالیه یا مستشاران و متخصصین فنی حقیقه مایل و راضی هستند که برای طرز اجرای يك قانونی مردم زحمت وارد شود؟ نه ما همه باید يك کاری بکنیم که مردم آسوده باشند. بنده کاملاً فرمایشات آقای مهدوی را تصدیق میکنم ولی اگر بعضیها هم سرشان را در مقابل عرض بنده تکلف میدهند این را بایشان عرض کنم که فقط از عینك و از يك چشم نباید نگاه کرد که آنطوری که من دلم میخواهد باید مردم آسوده باشند. خیر آسودگی مردم اینطور نیست. آنطوری است که عموم جامعه

کازرونی - اعدام بشوند.

وزیر مالیه - تصدیق کنند. پس حالا قضیه نبره مخارج انتفاعی برگشتن و بردن بکمیسیون فایده ندارد. مخارج انتفاعی راجع به قنوات است. راجع به خالصجات است. اینها همه لازم است. برای تصفیه این نظر آقا بنده آن صورت را که در کمیسیون بودجه از عمال حزاری خواسته بودند آرا میآوریم به کمیسیون خود بنده هم میروم يك تحقیقاتی میکنم و مخصوصاً از آقای زعیم که فرمودند سابقه در اینکار دارند و آن شکایت را میفرمایند فرستاده اند. اداره و اداره بایشان

جواب داده و من نمیدانم کدام عضو است که يك همچو حرف بی رويه را زده است که گفته است بلی مطلب صحیح است شکایت هم وارد است ولی ما نمیتوانیم راه حلی برای پیدا کنیم بنده همچو عضوی را برای مالیه میخواهم سربسته نش نباشد و همچو اداره زیر کمر برد اگر يك اعتراض را وارد نمیدانند بگویند وارد نیست و اگر هم وارد میدانند چشمشان کور شود باید اصلاح کنند. شما تشریف بیاورید اداره با هم برویم اشخاص مربوط باینکار را جمع کنیم اگر يك وسائل دیگری غیر از این وسیله که هیچ پول گرفته نشود سراغ دارید باید آن وسیله را در نظر گرفت ...

زعیم - هیچ وسیله نیست جز این رأی

وزیر مالیه - اگر هیچ وسیله نیست و منحصر باین است که باید این حزاری بشود آن هم باید يك راهی برایش معین کرد.

زعیم - هیچ طور نمیشود مگر رأی ندهیم.

رئیس - رأی میگیریم بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند. (عده کمی برخاستند)

رئیس - تصویب نشد.

زعیم - خوب باین لایحه رأی ندهیم.

رئیس - پیشنهاد آقای شریعت زاده

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم نسبت پوزار مالیة و داخله يك بیستم بودجه مصوب ۱۳۰۴ برای ماه فروردین ۱۳۰۶ تصویب شود مخبر - دوباره خوانده شود

(مضمون فوق خوانده شد)

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده قبل از اینکه دلایل خودم را توضیح کنم من باب مقدمه دو مطلب بعرض مجلس شورای ملی میرسانم یکی موضوع ماده شصت و سه نظامنامه است

که گاهی از اوقات سوء استعمال میشود زیرا که مقصود از توضیح توضیحی است که بدون افراط در بیان مطالب متضمن دلایلی باشد که اصل آن موضوع و تفهیمش اقتضا بکنند بنابراین گاهی از اوقات ممکن است توضیح يك پیشنهاد بنظر مفصل بیاید در صورتیکه مخالف ماده شصت و سه هم نیست زیرا مقتضی همان موضوع این است که يك توضیحات جامعی که مستلزم فهم مطلب باشد داده شود.

قسمت دیگر این است که بنده برای توضیح پیشنهاد خودم من باب مقدمه جملاتی را لازم میدانم بعرض مجلس شورای ملی برسانم و آن این است که قائده اصلی تغییر ناپذیر در تدوین بودجه و تعیین خرج و دخل مملکت این است که صرف عایدات مملکت با رعایت اهمیت اجتماعات و احتیاجات مملکت بعمل بیاید یعنی اگر يك احتیاجی خیلی ضروری و اهم است البته پولی که برای آن صرف میشود باید بیشتر باشد. بنده خودم دو دوره که افتخار عضویت مجلس شورای ملی را داشتم همیشه با اصول بودجه که در این مملکت هست مخالف بوده ام و انتظار داشتم که يك بودجه بیاید که در کلیاتش نظریات خودم را بعرض برسانم ولی متأسفانه موفق نشدم و خیال میکردم که در دوره ششم یعنی در اول سال ۱۳۰۶ بودجه مفصلی میآید بمجلس و میتوانیم نظریات و دلایل خودمان را بعرض مجلس برسانیم. در هر صورت هیچ محل تردید نیست که پولی که اهالی این مملکت میدهند برای رفع احتیاجات آنها است و بنا بر این باید تصدیق کنیم که هر احتیاجی که مهمتر است باید برای آن پول زیاد تر صرف کرد این اصل که در همه دنیا مسلم است هیچ در ایران رعایت نمیشود. مطلب دیگر که مقدمه تشخیص اهمیت احتیاجات است این است که بدوا باید مراکز مسؤله مملکت با مطالعات تشکیلات مملکت را در تحت نظر بیاورند و تشخیص بدهند که برای اداره امور این مملکت و برای تأمین اقسام مختلفه امنیتها چه مؤسساتی لازم

است و خرج اقل آن مؤسسات چقدر است. متأسفانه در این مملکت این اصل هم هیچوقت رعایت نشده و يك مؤسسات خود در آوردی باستناد يك سوابقی در این مملکت وجود دارد که نه فقط منشأ هیچ فایده نیست بلکه مضرات او بر علیه مصلحت اجتماعی هیچ محل تردید نیست. بنده حالا يك قسمت را عرض میکنم آیا آقایان تصور فرموده اند و تشخیص داده اند که این نواب حکامی که در سراسر مملکت باید آنها را اشخاص لحام گسیخته دانست آنها وجودشان منشأ چه فایده است؟ این يك دوازدهم که ما تصویب میکنیم آیا تصدیق لزوم تأدیبه وجوه باین اشخاص که از وجودشان جز ضرر فایده دیگری نیست چیزی نخواهد بود؟ و این را بنده مخالف صلاح مملکت میدانم. گفته میشود این اصلاحات باید تدریجی بعمل بیاید بنده متأسفانه امروز بافهم که وزیر مالیه يك توضیحات اساسی دادند ولی نتیجه را که میخواستند از آن اتخاذ کنند مطابق میل خودشان اتخاذ کردند. یعنی مقدماتشان هیچ تناسب با نتیجه نداشت و آن این است که اساساً تشکیلات مملکت و نتایجی که از آن حاصل میشود متناسب است با اوضاع اجتماعی مملکت میخواستند بفرمایند که هر قدر اوضاع اجتماعی مملکت بطرف اصلاح میرود تشکیلات بهمان نسبت بطرف اصلاح میرود. البته این مطلب در جای خودش صحیح است ولی باید دید این اصل کلی در این مملکت نتیجه خودش را داده است؟ و آیا همین اصل رعایت شده یا خیر؟ ... خطیبی - ماده شصت و سه را هم باید رعایت کرد شریعت زاده - بلی بنده این را تذکر دادم. بنظر بنده در این مطلب يك اشتباهی شده اگر بگوئیم تشکیلاتی که آقایان نمایندگان میگویند نهمانش برای جامعه مقدور نیست بنظر بنده صحیح نیست مثلاً ملاحظه بفرمائید هیچ جامعه هیچ عده در این مملکت میشود سراغ کرد که مخارج مهمه یعنی يك سهم مهمی از عایدات مملکت برای نجات افراد از چنگال مرك این اشخاصی که مثل

برك خزان براي نبودن وسائل صحی ميرزند اگر يك خرج مهمی ما براي اين قسمت معين بكنيم و آن مؤسسات مضر را از بين ببريم آيا جامعه استقامت ميكند يا خير . ميگويد شما اين خرج را نكنيد ولو جواب اين سؤال منفي است بنده نظرم اين بود كه در تصويب اين يك دوازدهم بعد از اين مقدمه عرض كنم اين مطلبي را كه بان اشاره كردم يعني تصويب نآديه وجوهي بيك قسمت از ادارات مضره اين برخلاف صلاح مملكت است و مخالف وظيفه اوست كه مجلس شوراي ملي در نامين احتياجات مملكت دارد . بنده معتقد هستم كه براي اينكه بتوانيم در ۱۳۰۶ جرح و تعديل صحیحی كه مستلزم اصلاحات عميقی در اوضاع مالی مملكت باشد در بودجه بكنيم . پيشنهاده بنده را نسبت بوزارت داخله و ماليه تصويب كنند

كازرونی - ساير وزارتخانهها همه هيمنطور است .

شريعت زاده - وزودتر كميسيون بودجه اين اصلاحات را در نظر بياورد و يك بودجه متناسبي براي ۱۳۰۶ تنظيم كند كه ما پيش خودمان خجل نباشيم و در آتیه بدنيا و تاريخ ثابت بكنيم كه ما يك كاري براي اين ملت کرده ايم اين بود عرايض بنده

وزير ماليه - همه آقاها يك دوازدهم را تنقيد ميكند ما هم با آنها شريك هستيم و همه دنيا هم يك دوازدهم را از نقطه نظر اصولی تنقيد کرده اند چرا؟ درست دقت بفرمائيد كه يك دوازدهم چرا بد است؟ اصلاح بدش براي ميم است كه فرمايشات صحیحی كه آقاي نماينده محترم دارند در ذيل يك دوازدهم نميتواند صورت بگيرد آمدن بودجه در مجلس بصورت جزء تشكيلات براي ميم است كه اگر يك كسی مخالف يا يك قسمت از تشكيلات وزارتخانه ايت تنقيدش را بكنند يا در جواب قانع ميشود يا او مجلس و اكثريت مجلس را حاضر ميكند كه آن قسمت وجهی كه مربوط بان قسمت است بردارند و اين مسئله اصلاح شود و ميمين جهت است كه خيلي ها عقیده دارند كه اصلاً قانون

تشكيلاتی غير از بودجه براي ادارات خوب نيست در بعضی از ممالك هم مثل امريكا اين رويه مجری است چرا؟ براي اينكه روي ميمين اصل ميروند كه يك قانونی كه مقيد بكنند يك وزارتخانه را به يك تشكيلات معينی اين را نميشود تغيير و تبديل داد مگر با نسخ قانون يا وضع يك قانون جديدی و اين اندازه سهولت را كه براي اصلاحات ممكن است داشته باشد ندارد اما بودجه كه هر سال بايد تصويب شود وقتي كه بجزء مجلس ميآيد ارقام او را تطبيق ميكنند با وضعيات و تشكيلات وزارتخانه ها آنوقت مثلاً آقا ميفرمائيد كه نواب حكام (اگرچه بعضی از آقاها آنوقت كه ايشان اين قسمت را می فرمودند اظهار داشتند كه نواب حكامی كه از شان شكابت دارند اصلاح حقوق ندارند) يا با حقوق يا با حقوق زائد است و ما هم حقوق نميدهيم وزارت داخله هم يا تصديق ميكند يا نمی كند اگر تصديق كند يا نتواند قانع كند نماينده محترم را مجلس هم با آن نماينده همراهی ميكند و حقوق نواب حكام زده ميشود ولی اگر حالا آمديم اين يك دوازدهم را يك بيستم كرديم اينرا درست فكر كنيد مخصوصاً از آقاي شريعت زاده نما می كنم كه نسبت بعرض بنده بگذردی توجه كنند يك دوازدهم را آورديم كرديم يك بيستم اين را رويش نوشته اند كه وزارت داخله يا وزارت ماليه اين تفاوتی را كه حاصل می كند از آن نواب حكامی كه شما آنها را خوب نميدانيد نگاه ممكن است از حقوق آن نواب حكام كه فرموديد نگاهد و بهمان حالی كه فرموديد باقي باشد و از يك چيز خويي بگاهد اين است كه يك دوازدهم و يك بيستم فرق نميكنند و اما اين را هم براي استحضاران عرض ميكنم كه شما مسبقاً بايد كه وزارت داخله رطبق همان قانونی كه از مجلس گذشته است يك قانونی براي تشكيلات وزارت داخله تهیه کرده و در آنجا اين مسئله نواب حكام و قسمت كار گذاربهائی كه در قسمت وزارت خارجه هست و ميخواهند

حذف كنند اينها همه با هم يك صورت ديگری گرفته كه در ضمن بودجه تفصيلی بعرض آقاها ميرسد و در نتيجه اين عرايض ميخواهم از آقاي شريعت زاده نما كنم كه اگر با من موافق هستند و تصديق ميفرمائيد كه اصل صورت يك دوازدهم قابل اين نيست كه اين نظريات و اصلاحات درش بشود اين پيشنهاده را مسترد بفرمائيد و صبر كنند در بودجه های تفصيلی كه آمد اين نظريه را اعمال بفرمائيد و اصلاً خود ما اين مطلب را كه نهايت صحت را دارد رعايت ميكنيم و در بودجهها اين مسائل را اصلاح ميكنيم .

شريعت زاده - البته با وعده كه آقاي وزير ماليه دادند كه دولت مشغول است اين قضايا را اصلاح كند بنده هم موافقم كه رأي گرفته نشود .

رئيس - مسترد ميداريد؟

شريعت زاده - بلي

رئيس - اگر تصويب بفرمائيد فعلاً چند دقيقه تعطيل شود و پيشنهاده ها بعد قرائت شود .

جمعي از نمايندگان - صحيح است

(در اينموقع جلسه برای نفس تعطيل و بفاصله بيست دقيقه مجدداً تشكيل گرديد)

رئيس - آقاي مهدوی

مهدوی - بنده عبارتی كه عرض كردم كه روزنامهجات براي حمله بوكلاء موجود است مقصودم فقط يك روزنامه بود كه گاهی فقط با مضای يكنفر از آقاها نمايندگان مخصوصاً نسبت به بنده بی التفاتی ميكنند . مقام جرائد محترم تر از آن است كه بنده چيزی عرض كنم .

رئيس - پيشنهاده آقاي مهدوی

(بشرح ذيل خوانده شد)

بنده پيشنهاده می كنم صد و بيست هزار تومان برای مخارج انتفاعی معين شود

مهدوی - بنده استرداد ميكنم

رئيس - پيشنهاده آقاي افسر ...

افسر - مجالی براي پيشنهاده بنده باقي نمانده چون مذاكرات كافي شد پس ميگيرم

رئيس - پيشنهاده آقاي زعيم

(مضمون ذيل خوانده شد)

بنده پيشنهاده ميكنم در تبصره ۱ فقط مبلغ يكصد هزار تومان اعتبار داده شود

رئيس - آقاي زعيم

زعيم - بنده عرضم از اين پيشنهاده يك تذكري

بود بشخص آقاي وزير ماليه . در اين دو دوره اخير مجلس بايد تصديق بكنيم كه ما خيلي ماليات براي امور مملكتی تأسيس و ابجاد كرديم مثلاً ماليات دخانيات درست كرديم

كه شايد سه برابر قيمت خود تنباكو و توتون ماليات وضع كرديم . ماليات قند و شکر و چه و چه و همه مردم هم بايك نظر خويي اين وضع مالياتها را تلقی كردند

و كلك بمخارج مملكتی شد پررور هم اين جاي شنيديم كه آقاي وزير فوائد عامه زمزمه لايحه شور و شيرين

يعنی ماليات نمك را ميگردند پس در هر صورت قسمت عمده كه هست اين است كه در طرز اجرائی قانون

لااقل نمايندگي يك تخميلات و صدمات بمردم وارد كرد

و عرضم از عرايض كه بنده در پيشنهاده اوليه خودم عرض كردم نه اين بود كه ماليات تريك به اين

صورت برافتادن جزاري از بين برود بلكه بنده نمايم اين بود كه از تخميلات اين كار كاسته شود و از صدماتي كه

بر رعيت وارد ميآيد كسر شود و حالا هم عرض ميكنم عرضم باز از اين پيشنهاده اين بود كه آن پولی كه براي جزاري

خرج ميكنند ما در ضمن تصديق به آن پول تصديق بچورو سنم مردم نكرده باشيم ولی اگر آقاي وزير ماليه قول بدهند و

مطمئن بكنند كه عنقریب و هرچه زودتر ممكن ايشان بشود كه يك كميسيونی از اشخاص مربوط مطلع تهیه بكنند

كه رفع اين نگرانی را بكنند بنده با كمال افتخار پيشنهاده

خود را پس میگیرم .

رئیس - پیشنهاد آقای مدرس ...

وزیر مالیه - اجازه میفرمائید قبل از پیشنهاد عرض بکنم .

رئیس - بفرمائید

وزیر مالیه - این نظری را که نماینده محترم اظهار فرمودند بنده با این نظر کاملاً موافقم اظهاراتی را هم که قبلاً در مجلس اظهار داشتم مقصودم همین بود که این قضایا مربوط بطرز اجرای قوانین است و البته اگر آقایان اطلاعاتی دارند که این ترتیب خوبی نیست و مزاحمت دارد و ممکن است تقلیل کرد این مطلبی است که قابل مذاکره است و البته وجه حل هم باید پیدا شود. خود بنده در خارج با آقایان عرض کردم که با نهایت میل و مسرت حاضرم که يك کمیسیون مختلطی در مجلس یا در کمیسیون بودجه یا در خارج با بعضی از آقایانی که در این قسمت اطلاعات دارند و بعضی از اجزاء مالیه که منحصراً در این امر هستند تشکیل بدهیم و مطلب را روشن کنیم و البته در صورتیکه راه حلی پیدا شود نهایت آرزوی بنده خواهد بود که اسباب آسایش مردم و رفع نگرانی آقایان فراهم شود.

زعیم - بنده مسترد میکنم .

رئیس - پیشنهاد آقای مدرس

(بترتیب ذیل خواند شد)

پیشنهاد میکنم به آخر تبصره اول اضافه شود مخارج انتفاعی تحدید بربك بترتیبی که در اصفهان در این دو سال اخیر معمول است در سایر نقاط معمول داشته شود مدرس - عرض میشود این قسمتی را که آقای وزیر اظهار داشتند که این لایحه مربوط باین مسئله نیست صحیح است ولی پیش آمد اینطور شد که در ضمن این تبصره بلك اظهاراتی راجع به مخارج انتفاعی تحدید شد. در اینجا چون میدانند آقایان که وقت این کار حالا است اگر حالا

بگذرد و این طرز بماند و ما هم ضمناً تصدیق کرده باشیم بلك زحمت فوق العاده ایست بر مردم و تجربه هم شد که پنحوی که در اصفهان معمول است هم زحمتش بر مردم کمتر است و هم عایداتش برای دولت زیاد تر است حالا آقای وزیر مالیه اظهار کردند که خودشان را مهیا کرده اند که در این دو روزه حاضر شوند در کمیسیون و این مسئله را حل کنند در این صورتی که خودشان را مهیا کرده باشند بنده این پیشنهاد را که کرده ام از شما اغماض می کنم ولی عرض میکنم که ما تصدیق نداریم بان جزای که حالا معمول است و باید هرچه زودتر تشریف بیاورند و بلك ترتیبی اتخاذ شود که زحمت مردم کم شود

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

(بشرح ذیل قرائت شد)

تبصره ذیل را پیشنهاد می کنم - پرداخت حقوق وزراء و مستخدمین وزارتخانهها از رتبه شش بیلا موقوف بتقدیم لایحه تشکیلات وزارتخانهها است

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - با اینکه آقای وزیر مالیه بلك حالت مخصوصی دارند و در کمیسیون بودجه که تشریف داشتند در دو مسئله با ما موافق بودند یکی اینکه بوزارتخانهها نوشته شود که چند تا مدیر دارند؟ ایشان همیشه در نوشتن قانون تشکیلات با ما موافق بودند و جدیت داشتند که قانون تشکیلات نوشته شود ولی الان در این جا در تحت بیانات تعریضانه نسبتی به بنده دادند. بنده عرض نمیکنم. وزیرند محتارند. ولی بنده عرض میکنم از شان سؤال کنید که کدام يك از این دو چیز را که از شان خواستیم آوردند آن صورت مدیران و رؤسای ادارات را خواستیم بیاورند - تشکیلات را خواستیم بیاورند بنده که این پیشنهاد را کردم برای این بود که در آئیه کمیسیون بودجه محل حمله واقع نشود. کمیسیون بودجه چهار دوازدهم را که بکمرته رأی داد برای این بود که دست وزارتخانهها باز باشد و قانون

توضیحات مفصل خودم عرض کردم خود بودجه قانون تشکیلات است .

فرضاً بلك قانون دیگری هم که برای وزارتخانهها تقدیم شود مطابق همان نظری که مجلس داشته است باز تطبیق خواهد شد با بودجه و بودجه ها را هم دولت در موقع خودش نوشته است و بکمیسیون داده و تحت مطالعه آقایان هست و هیچ دلیلی برای مطالعه نکردن بودجهها بانتظار قانون تشکیلات بنده در قانون نمی بینم . ممکن است در فکر شخصی بنده و آقای آقا سید یعقوب این دو مطلب با هم توأم باشد ولی در قانون همچو ذکر نمیست . اینکه فرمودند هیچ موقعی برای فشار نمی بینم که اینها را تحت فشار بگذارم این جا هم البته باید يك تفکیکی بکنند بین بلك نظر شخصی و بلك نظر مجلسی مجلس هر وقت که بخواهد میتواند دولت را تحت فشار بیاورد و بلك مطلبی را بخواهد ولی در مجلس هیچوقت نظر شخصی حاکم بر نظر مجلس نیست ...

آقا سید یعقوب - نظر شخصی ندارم .

وزیر مالیه - و نسبت به قانون تشکیلات هم عرض کردم که بلك اشکالاتی در بعضی قسمتهاش هست و در بعضی قسمت هایش نیست و آنها هم تهیه شده و این خودش بلك موضوعی است که در مجلس از نقطه نظر خودش باید طرح بشود و حقیقه باید معلوم شود و این را ما خودمان وسیله اش را با آقایان تقدیم میکنیم که این قانون در بلك مدت قلیلی نه معین کرده حقیقه باید تمام وزارتخانهها تشکیلات خودشان را بطور قانون بیاورند یا بالاخره مجلس قبول خواهد کرد که خود بودجه بلك قانون تشکیلاتی است . این مسائل نظری است و قابل طرح است و وسیله طرح و مذاکره اش را هم خودمان فراهم می کنیم و باین جهت تقاضا می کنم از آقایان که این دو مطلب را با هم ارتباطی ندهند .

رئیس - آقای خیر .

تشکیلات را بنویسند . مجلس و کمیسیون بودجه رأی داد که این چهار دوازدهم را بدهند بشرط اینکه تا اول سال سبصد و شش قانون تشکیلات آمده باشد که ما بودجه تفصیلی را بنویسیم . ما کاملاً برای اداء وظیفه خودمان در کمیسیون بودجه حاضر بوده ایم و علت اینکه موفق نشده ایم بودجه تفصیلی را بنویسیم برای این بوده است که قانون تشکیلات را بیاورده اند . در پانزدهم فروردین باید قانون تشکیلات را بیاورند امروز دوم اردی بهشت است یکی از این وزارتخانهها قانون تشکیلات خودشان را بیاورده اند . نه وزارت داخله . نه وزارت مالیه . نه وزارت خارجه . وزارت عدلیه که در تحت يك ترتیبی خودشرا راحت کرد . یکی از اینها بلك قدم برداشته اند و بنده چون میدانم که در غیر از موقع بودجه ما دیگر نمیتوانیم فشاری بوزراء بیاوریم و فقط در موقع بودجه است که میتوانیم عریضی بکنیم . چون نمیتوانیم که اینها را محصره کنیم غیر از این که رأی ندهیم و بگوئیم حقوق اینها موقوف و متوقف است به آوردن قانون تشکیلات چاره نیست در هم نمیشود زیرا پول در دست خودشان است . در خزانه داری است . وقتی که قانون تشکیلات را آورده اند پولشان را بر دارند بنده خواستم که هم رفع تکلیف از کمیسیون بودجه شده باشد و هم فشاری به خود وزراء و رؤسای ادارات باشد که بیاورند و اینکه نوشتن از رتبه شش بیلا برای خاطر این است که مستخدمین جزء تقصیری ندارند میخواستم بلك فشاری بآنها وارد بیاورد . مجلس غیر از آوردن فشار از راه بودجه دیگر کاری ندارد و راهی که بتوانیم بلك طریق آنها را تحت فشار بیاوریم این بود که عرض کردم .

وزیر مالیه - اولاً بنده تقاضا میکنم که نماینده محترم بکفدری توجه بفرمایند باینکه در قانونی که از مجلس گذشت و تقاضا شد که قانون تشکیلات وزارتخانهها در بلك موعده معینی بیاید هیچ این قضیه ارتباطی ببودجه هذاه السنه و بلك دوازدهم نداشت و همانطوری که در

مخبر - بسته است بنظر مجلس

رئیس - رأی میگیریم آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای

کازرونی

(مضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم که تبصره ذیل ضمیمه ماده واحده شود:

تبصره - اخذ مالیات و عوارض و همچنین مخارج و مصارف در حدود قوانین موضوعه خواهد بود

رئیس - بفرمائید

کازرونی - بنده برای رفع سوء تفاهم عرض میکنم که با کابینه و مخصوصاً آقای وزیر مالیه و رئیس کل مالیه کاملاً موافقم و بنده در اثباتم این پیشنهادی که بنده

عرض کردم برای این است که يك قوانینی برای اخذ مالیات از طرف مجلس شورای ملی وضع شد و يك قوانینی هم برای مصارف و مخارج از طرف مجلس گذشته - لیکن بنده اطلاع دارم که بر خلاف آن قوانین بعنوان مالیات و

غیره از مردم پول هائی گرفته میشود و هم چنین يك مصارفی میشود که خارج از قانون است. از جمله آنها کنترلات صدها نفر است با بودن منتظرین خدمت که همان کار هائی که از آن کنتراتی ها میخواهند از منتظرین خدمت هم ساخته

میشود بنده پیشنهادی کردم که يك جواب حساسی برایش نباشد. بنده پیشنهاد کردم مالیاتی که امرز گرفته میشود در حدود قانون باشد و هم چنین مخارجی که میشود کلیه در حدود قانون باشد نه اینکه بعد

گفته شود شما تصدیق ضمنی کردید. بنده خیلی دقت کرده ام که تصدیق ضمنی چه معنائی دارد؟ گفته شد که چون دولت بطور کلی يك صورتی آورده در مجلس و گفته عوائد

فلان مبلغ است و شما هم رأی داده اید و چون يك مالیاتی بر خلاف قانون بوده و ضمن آن کلی بود شما تصدیق ضمنی کرده اید. در صورتیکه هیچیک از نمایندگان همچو بقی نداشته که علاوه بر قوانین موضوعه چیزی از مردم گرفته شود.

مخبر - این پیشنهاد نماینده محترم تقریباً تمام قوانین موضوعه را متزلزل میکند و امیدوارم بعد از توضیح بنده خودشان استرداد بفرمایند که بکوقت مفهوم مخالف این پیشنهاد عمل نشود. برای اینکه دولت مکلف است هر مالیاتی که میگیرد و هر خرجی که میکند بر طبق قوانین مصوبه باشد و بر خلاف قانون دولت حق ندارد نه امتیازی بدهد و نه مالیاتی بگیرد و نه يك دینار خرجی بکند و نماینده محترم موضوعی را که فلان خرج بر خلاف قانون شده یا فلان مالیات بر خلاف قوانین گرفته شده است نفرمودند اگر يك همچو چیزی را در نظر دارند بنده معتقد هستم که باید آن دولتی را که بر خلاف قانون مالیات میگیرد یا خرج میکند سؤال و استیضاح کرد بنا بر این بنده استدعا می کنم نماینده محترم پیشنهاد خودشان را استرداد بکنند که مفهوم مخالفش در مجلس تصویب نشود

کازرونی - استرداد میکنم ولی اجازه میفرمائید؟...

رئیس - اگر میخواهید استرداد بفرمائید. بفرمائید

کازرونی - اجازه میفرمائید میخواهم استرداد بشرط بکنم. اگر همانطور که مخبر محترم فرمودند مالیاتی که گرفته میشود در حدود قانون است و مخارجی هم که میشود بموجب قانون است و این کلمه تصدیق ضمنی را از میان بر میدارد بنده البته استرداد میکنم.

مخبر - صحیح است

رئیس - اصلاح آقای فیروز آبادی

(بترتیب ذیل خوانده شد)

بنده تبصره دوم را بطریق ذیل پیشنهاد مینمایم:

تبصره - برای مخارج وصول عوائد قند و شکر و چای

و مالیات راه از قرار نیم درصد درقند و چای و شکر و از قرار صدیک از عایدات مالیات راه بدولت اعتبار داده میشود.

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - این جا نوشته صد دو از عایدات قند و شکر را بجهت مخارج اداری آن قرار میدهند. بنده میخواهم عرض کنم که مخارج اداری قند و شکر و چای خیلی چیز کمی است بجهت این که چند عدل قند فرضاً وارد گمرک میشود يك دفعه حق گمرکی را میگویند ششصد تومان بعد از آن میگویند حق انحصار هم همان ششصد تومان می شود....

سلطان محمدخان - اشتباه است.

فیروز آبادی - حالا در هر صورت این خرجی ندارد خرجش خیلی کم است هر چند در مجلس سابق صدی هشت از عایدات را اعتبار داده بودند ولی همان وقت هم مخارج همین مقدار بود و در این دوره بکفداری که از آن خرجها زیاد آمده نمیدانم چه شده که در اداره بین اشخاص تقسیم شده. هر چند بنده انشاء الله در جلسه آتی از آقای وزیر مالیه سؤال خواهم کرد که چه شده که خرج آنرا که صد هشت اجازه گرفته اند مابقی را که زیاد آمده به چه واسطه تقسیم کرده اند که از بین رفته....

یکتفر از نمایندگان - اینطور نیست.

فیروز آبادی - چرا ظاهراً در مالیه تقسیم شده. در هر صورت از بین رفته باین ملاحظه چون حالاصدی دورا زیاد دیدم برای مخارج قند و شکر صدی نیم پیشنهاد کردم اعتبار داده شود که اضافه اش دو مرتبه از بین رود و مال مالیات راه چون بکفداری صدمه اش بیشتر از مالیات قند و شکر است آن را صد يك پیشنهاد کردم.

مخبر - اینکه نماینده محترم میفرمایند که بقیه پول از بین رفته است اینطور نیست و خود ما در کمیسیون

بودجه این قسمت تبصره را اضافه کردیم و دولت پیشنهاد کرده بود. از روی چانه زدن و کم زیاد کردن نبود از روی يك حساسی بود و آنجا از طرف یکی از نمایندگان پیشنهاد شد که چون آن صدی هشت و صدی پنج را که دولت اجازه گرفته از مجلس تمامش را مصرف نکرده و يك مبلغی صرفه جوئی نموده و صورت آن را بکمیسیون بودجه داده اند در حدود صد دو بیشتر در یکسال قبل خرج نکرده اند و اگر يك خرج هائی شده باشد خرج همین کار شده است. کمیسیون بودجه صلاح دانست که بیشتر از صدی دو بدولت اعتبار داده نشود و این هم از روی حساب و عدد بوده و میدانسته اند که چند نفر اجزاء و چقدر خرج لازم دارد اینها را در نظر گرفته ایم که صدی دو قرارداد ایم آنهم باحضور نماینده دولت. مانعی خواهیم که بادولت چانه بزیم که حالا حضرت آقا قائل بصره شده اید که يك قدری دیگر هم چانه بزیم. بالاخره این پول باید تحت نظر يك اشخاصی وصول شود و يك مخارجی هم بان تعلق خواهد گرفت که صدی دو حد اقل آن مخارج است.

فیروز آبادی - اجازه میفرمائید. خوب هر چند بنده میدانم که اضافات سابق رفته این هم هر چه اضافه بشود میرود باوجود این پس میگیرم

رئیس - رأی گرفته میشود بماده واحده بضمیمه سه تبصره آقایانی که موافق هستند اوراق سفید خواهند داد.

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بطریق ذیل حاصل شد)

ورقه سفید علامت قبول ۷۷

ورقه کبود علامت رد ۶

اسامی موافقین:

آقایان: حاج میرزا حبیب الله امین - افسر - میرزا حسن خان ابراهیمی - اسکندری - دکتر رفیع امین -

فرمند - امیر حسینخان ابلخانی - میرممتاز - حائری زاده -
 جوان شیر - جهان شاهی - دکتر مصدق - میرزا ابراهیم
 خان قوام - ارباب کیخسرو - مخبر فرمند - حاج آقا
 اسمعیل عراقی - سید جواد محقق - دکتر لقمان - آقا زاده
 سبزواری - سید کاظم بزدی - فهیمی - دکتر هادی طاهری
 نجومی - افشار - محمود رضا - دشتی - حاج شیخ عبدالرحمن
 صالحی - غلامحسین میرزا مسعود - شیروانی - دکتر سنک
 میرزا هاشم آشتیانی - دادگر - ملک مدنی - خطیبی -
 میرزا حسن خان وثوق - میرزا محمد تقی بهار - نگهبان
 جلالی - حاج علی اکبر امین - میرزا عبد الباقی - میرزا
 سید علی - شیخ محمد علی امام جمعه شیراز - مدرس -
 سید حسین آقاباب - باستانی - دیوان بیکی - زعیم -
 آوائس خان مساعد - میرزا ابراهیم آشتیانی - ثقة الاسلام
 بروجردی - شیخ الاسلام ملایری - طباطبائی دیبا -
 آقا رضا مهدوی - میرزا ابراهیم امام جمعه اهر -
 ابو الحسن خان ثقة الاسلامی - فومنی - نظام
 مافی - شریعت زاده - سید علی اکبر آیه الله زاده
 اعتبار - دولت شاهی - خواجوی - حیدری - نظامی
 - آقا علی زارع - ملک ابرج پور تیمور - اعظمی
 مفتی - وزیر - تقی زاده - ذوالقدر - وکیل
 طباطبائی - لیقوانی - اسکندر خان مقدم - نابت -
 محمد ولی میرزا - ملک آرائی - سهراب خان ساکینیان -
 اسامی مخالفین - آقابان : آقا سید یعقوب - امیر
 اسدالله خان عامری - کی استوان - کلالی - حاج آقا
 حسین زنجانی - میرزا جواد خان خوئی
 رئیس - عده حضار نود و چهار با هفتاد و هفت رأی
 تصویب شد . آقای دادگر
 دادگر - میخواستم استدعا کنم لایحه راجع براه آهن
 را مطرح بفرمائید خودتان هم البته متذکر هستید .
 رئیس - پیشنهاد هائی که راجع بماده دو لایحه راه
 آهن شده بود قرائت میشود .

(بشرح ذیل خواند شد)

پیشنهاد آقای احتشامزاده - بنده پیشنهاد میکنم جمله
 ذیل بآخر ماده ۲ الحاق شود
 و پیشنهادات مربوطه به تهیه لوازم ساختمان راه آهن از
 داخله مملکت کمیسیون مرکب از رئیس کل مالیه و
 رئیس راه آهن و سه نفر دیگر به تعیین هیئت وزراء
 باز و قرائت و تشخیص خواهد شد

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - در راپورنی که در کمیسیون تقدیم مجلس
 شده است طرز باز کردن پیشنهادات مربوطه بمناقصه را
 که از خارجه تهیه میشود معین کرده و این پیشنهاد
 راجع به تهیه لوازم و ادوات راه آهن در داخله مملکت
 است چون قسمت پیشنهادانی را که راجع به تهیه لوازم
 راه آهن از داخله مملکت میرسد معین نکرده اند و البته
 يك ترتیبی برای این کار بایستی داده شود که نظریه
 نمایندگان محترم تأمین شود و بنظر بنده کسانی را که اولی
 دیدم برای اینکه نظارت در این کار داشته باشند این
 است که رئیس کل مالیه و رئیس راه آهن و سه نفر
 هم از هیئت وزراء معین شود که مأمور باشند برای
 پیشنهادات مناقصه که راجع است بداخله مملکت تا در
 آن کمیسیون بانظر آنها باز شود که کاملاً خاطر آقابان
 نمایندگان تأمین بشود .

مخبر - این پیشنهاد نماینده محترم در موقع عمل دچار اشکال
 میشود و غیر عملی خواهد بود مثلاً در نزدیکی خرم آباد برای
 نیم فرسخ جاده سنگ ریزه لازم دارند که آنجا را سنگ
 بریزند یا آهک بخرند اینطور که میفرمایند در موقعیکه
 اعلان مناقصه میکنند باید پیشنهادش بیاید طهران و
 چند نفر کمیسیون بکنند . یا برای خریدن مثلاً صد
 خروار آهک در طهران يك کمیسیون تشکیل بدهند و
 آن مناقصه را بموقع اجرا بگذارند . آن نظری هم که
 ما راجع به پیشنهادات خارجی گرفتیم برای این است
 که مربوط به خارجه است و راجع به يك معاملات بزرگی

است . خود دولت هم این تصمیم را داشت منتهی ما
 بصورت قانون در آوردیم و الا چیز هائی که در داخله
 تهیه میشود همه روزه دیده آید که تمام وزارت خانه ها
 اعلان مناقصه منتشر میکنند و از روی اصول
 مناقصه و مطابق قانون محاسبات عمومی لوازم ادارات را
 میخرند و مال راه آهن هم مطابق همان ترتیب
 خواهد بود

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای احتشامزاده
 آقابانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند
 (عده کمی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای آقا سید
 یعقوب .

(بنحو ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم بعد از کلمه در ظرف ششماه اضافه شود
 (از تاریخ اعلان) و بعد از کلمه (انقضاء ششماه) اضافه
 شود (پس از تصویب این قانون)

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - آقای مخبر توجه بفرمائید آن روز
 هم عرض کردم این جا برای ابهام کلمه بنده این پیشنهاد
 را کردم چون نوشته است بعد از شش ماه دیگر هیچ
 ظرف مدت را معین نکرده است یعنی برای اجراء مدت معین
 نکرده که از کی . بعد از ششماه از کی است ؟ خواستم این
 عبارت از ابهام خارج شود این بود که مبدأ و منتهی
 برای آن معلوم کردم که هم عبارت از ابهام بیرون بیاید
 و هم آن کسیکه مأمور اجراء است بداند که از چه وقت
 داخل در ظرف مدت میشود این بود که يك جاراً اضافه
 کردم پس از ششماه بعد از تصویب این قانون نوشته شود
 بعد از ششماه اول هم - بعد از اعلان مناقصه باشد برای
 خاطر اینکه عبارت مفهوم شود حالا مختارید .

مخبر - در قانون اجازه تأسیس راه آهن اگر نظر نماینده محترم
 باشد تصریح شده و نظرم هست که پیشنهاد آقای احتشام زاده بود

که از تاریخ اعلان مناقصه شش ماه را معین کرده بود و دیگر
 بعد از آن قانون لازم بتصریح نیست .
 آقا سید یعقوب - بنده استرداد میکنم .
 رئیس - پیشنهاد آقای فهیمی .

(بترتیب ذیل قرائت شد)

بنده ماده دوم را بطریق ذیل پیشنهاد میکنم
 ماده ۲ - پیشنهادانی که در نتیجه اعلان مناقصه
 راجع بعملیات راه آهن و خرید ادوات آن از خارجه
 برسد بر بسته بمهر پیشنهاد کننده گان در وزارت فوائد عامه
 در اداره مربوطه ضبط میشود و پس از انقضاء مدت
 قانونی پیشنهاد های مزبور در هیئت وزراء با حضور رئیس
 راه آهن و رئیس کل مالیه باز و تشخیص شده و بوسیله
 وزارت فوائد عامه بموقع اجرا گذاشته میشود .
 رئیس - بفرمائید .

فهیمی - پیشنهاد بنده تغییری در مفهوم ماده راپرت کمیسیون
 نمیدهد لیکن بنده تصور میکنم عبارت ماده سوء تفاهمی ایجاد
 خواهد کرد . یکی راجع بمدت شش ماه همانطور که
 گفته شد از عبارت راپورت کمیسیون این طور مفهوم
 میشود که شش ماه برای مدت مناقصه معین خواهد شد
 بعد از آن وقتی پیشنهاد هائی رسید شش ماه هم باید معطل
 شود پس از آن باز شود یعنی یکسال و این شش ماه
 نافی البته معنی ندارد و همانطور که در اصل ماده قانون
 ذکر شده است در ظرف شش ماه پیشنهادات مناقصه
 باید برسد و همین که جمع شد در انقضای آن مدت باز
 کنند و به بینند کدام يك نزدیکتر بصره است قبول
 بکنند . يك مطلب دیگر این جا قید کرده اند که
 پیشنهادات بمهر کارخانه باشد در صورتیکه اسباب وآلاتی
 که باید خریداری شود غالباً ممکن است در غیر از کارخانه
 هم پیدا شود . مثلاً کارخانه که ریل میسازند برای کپانی
 راه آهن کپانیهای راه آهن غالباً ممکن است بعنوان
 (اکازیون) آنها را بیک قیمت نازلی هم بفروشد حالا

اگر آن را بله از حیث وزن و قیمت و سایر چیزها مطابق اعلان مناقصه دولت تهیه شد چه ضرر دارد بپذیرند و از آنها بخرد بنابراین پیشنهاد بنده اعم است که از کارخانه باشد یا اشخاص دیگر. دیگر اینکه در آنجا تصریح کرده اند که بعد از آنکه این پیشنهاد رسید تحت نظر رئیس راه آهن باشد ولی ممکن است رئیس راه آهن در طهران و مرکز نباشد و بنده معتقدم که پیشنهادها در وزارتخانه و در آن اداره مربوطه برود چون ممکن است رئیس راه آهن مثلاً در خرم آباد باشد و مشغول کارهای آنجا باشد در این صورت اگر بنویسیم از وزارت فوائد عامه در اداره مربوطه چه ضرر دارد؟ بلکه مناسبتر است پیشنهادها سرریسته و محور میباید در موقع در هیئت وزراء بحضور رئیس کل مالیه و رئیس راه آهن باز خواهد شد و بنده این عبارت ماده پیشنهادی کمیسیون را در مرقع عمل قدری اسباب اشکال می بینم بنابراین خوبست موافقت بفرمایند اصلاح شود تا مقصود تأمین و مطلب واضح شود. معاون وزارت فوائد عامه - در اینجا آنقسمت اول پیشنهادشان تأمین شده زیرا نوشته شده است: پیشنهاداتی که در نتیجه اعلان مناقصه راجع بخرید ادوات راه آهن از خارجه در ظرف ششماه واصل میشود. و راجع بمر کارخانه البته صحیح است باید بمر پیشنهاد کنند باشد که اعم باشد از مهر کارخانه یا غیر کارخانه و قسمتی که فرمودند رئیس راه آهن ممکن است در مرکز نباشد مقصود از اینکه تحت نظر رئیس راه آهن ضبط شود این نیست که پیشنهادها را جلو چشم خود بگذارد و متصل بآنها نگاه کند مقصود این است که در اداره در تحت نظر او ضبط شود و البته در اداره میباید و پس از اینکه آمد بطهران در هیئت وزراء باز خواهد شد و رسیدگی میکنند

مخبر - همانطور که آقای معاون فرمودند آن قسمت از پیشنهاد ایشان که راجع است به تبدیل کله (کارخانه) به (پیشنهاد کننده) کمیسیون هم قبول میکنند.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای فهیمی آقایانی که قابل توجه میدانند قیام فرمایند (عده قلیلی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای بامداد. (باین ترتیب خوانده شد)

پیشنهاد میکنم جمله ذیل بر ماده دوم اضافه شود: و همچنین کلیه مناقصات مهم راجع باجناس داخلی

رئیس - بفرمائید

بامداد - بنده این پیشنهاد را از خود ماده استنباط کردم و پیشنهاد کردم. در کمیسیون قسمت مناقصات خارجی را یک قیدی کرده اند که ظاهراً با ترتیبی که بنظر آقایان رسیده باید تحت نظر رئیس کل دالیه و رئیس راه آهن در هیئت وزراء رسیدگی شود و البته آن قسمت از ادوات که باید از خارجه خریده شود مهم است ولی یک قسمت مهم هم راجع است باجناس داخلی مثل زنجیرهای رابل و ساختمانها و بنده در این قسمت که آقای شیروانی گفتند که مثلاً صد خروار آهک لازم نیست مناقصه داشته باشد عرض میکنم همه مربوط به صد خروار آهک نیست. البته آن قسمت هائی هم که مخارج مهم دارد همانطور که عرض کردم از قبیل ساختمان و استاسیونها و نخته های زیر رابل و غیره اینها را هم که مناقصه میگذارند چه ضرر دارد در تحت نظر یک هیئتی یا هیئت دوات و رئیس کل مالیه این مناقصات در پاکتهای سرریسته باکمال اطمینان محفوظ بماند و بعد باز شود هرکس مناقصه اش بصرفه نزدیکتر بود قبول بکنند و مقصودم از این پیشنهاد همان کله مهم بود و آنها مناقصات جزئی را رفع میکند معاون وزارت داخله - در این قسمت اگر این پیشنهاد قبول بشود شاید اشکال بیشتر بشود برای اینکه مهم و غیر مهم البته تفکیک خیلی مشکل است. بعلاوه ما نباید در این قضیه خیلی افراطی باشیم حالادر

یک قسمتی که برای یک معاملات خارجی بود ما این شکل را در نظر گرفتیم که کاملاً مورد اطمینان باشد دیگر برای سنک شکستن و چهارنا نخته خریدن و اینها لزومی ندارد که به هیئت وزراء برود شما در خاطر داشته باشید که الان معاملات مهمتر از این میشود و خیلی هم دقت میشود و بطوریکه یکی از پیشنهاد دهندگان بکفقره از این معاملات بکنند از نمایندگان محترم بودند که شکایت داشتند که چقدر اشکال میشود؟

رئیس - آقای مخبر؟

مخبر - تشخیص مهم و غیر مهم یک چیز خیلی سختی خواهد بود و بیشتر اسباب زحمت میشود و بنده نمیتوانم قبول کنم.

رئیس - رأی میگیریم آقایانی که پیشنهاد آقای بامداد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند (عده مختصری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای کازرونی. (شرح ذیل خوانده شد)

بنده تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم: تبصره - قبل از اعلان مناقصه هر نوع عرضی که برای راه اختیار شده برای تصویب به مجلس تقدیم خواهد شد.

کازرونی - مسئله عرض راه یکی از مسائل فوق العاده مهم است.

راه کم عرض نسبت براه عریض مثلاً اگر فرض کنیم صد هزار تومان برای خرج مقدار معینی از راه کم عرض لازم باشد برای همان مقدار راه عریض ممکن است سیصد هزار تومان لازم باشد و این یکی از مسائل اصولی است پس مسئله تعیین عرض خیلی اهمیت دارد و باید به تصویب مجلس شورای ملی برسد. و مجلس باید قبول کند که فلان راه باید عریض باشد یا طویل. بالاخره مجلس باید در این کار تعمق کند و به بیند که این

خطی که معین شده باین ترتیب چقدر ملکت ملزم به تأدیه مخارج آن است مثلاً باید پنجاه میلیون خرج کند یا یکصد و پنجاه میلیون؟ اولاً این مسئله را باید تشخیص دهند. و عقیده بنده این است که این مسئله مقدم بر همه چیز است و متأسفم که چرا تا حال در این موضوع مخصوصاً در موقع لایحه دادن اعتبار بدوات اقدام و مذاکراتی نشده و استدعا دارم مخبر محترم قبول بفرمایند و از آقایان نمایندگان محترم هم استدعا دارم تعمق بیشتری مبذول دارند زیرا این یک مسئله کوچکی نیست و فوق العاده مهم است. زیرا این مملکت بالاخره ملزم است که هر قدر خرج این راه است تأدیه کند و باید ما به بینیم می توانیم این کار را به پایانی برسانیم یا نه؟ این بود که بنده این پیشنهاد را کردم. معاون وزارت فوائد عامه - نماینده محترم بکم مسئله را باید متذکر باشند و آن این است که تعیین عرض راه آهن یک چیزی نیست که در این جلسه یا جلسه دیگر بتوان معین کرد. تمام مهندسی و متخصصین این کار الان در جنوب هستند و خود رئیس راه آهن هم بجنوب رفته و الان دارند تمام اطراف کار و صفات زمینی و طرز پیچاندن راه را مطالعه می کنند و این مسائل را اول باید معلوم کنند که بعد به بینند عرض راه چقدر خواهد بود. همینقدر بنده بطور کلی عرض میکنم که نظریه دولت و نظر مهندسی این است که عرض اینراه نباید یک متر و پنجاه سانتیمتر باشد ولی تصدیق میفرمائید که تشخیص این قضیه نه کار ما است و نه کار وزارتخانه و نه کار حضرتعالی. این کار همان متخصصین است که عمل میکنند البته در موقع به مجلس خواهد آمد و خوبست آقای پیشنهادتان را استرداد فرمائید

کازرونی - اجازه میفرمائید بنده می خواهم بشرط استرداد کنم - و عقیده دارم بالاخره هر تصمیمی که دولت گرفت باید به مجلس بیآورد و مجلس تصویب کند ولی حالا مسترد میدارم.

رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبادی
فیروز آبادی - راجع بماده اول بود و گذشت .

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب .
(بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم عوض کله رئیس راه آهن نوشته شود
و وزیر فواید عامه در اداره راه آهن

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - خوبست آقایان قدری توجه فرمایند
ما رئیس راه آهن نداشتیم متخصص راه آهن داشتیم
در این ماده هم نوشته برای تهیه نقشه مقدماتی راه و
نقشه ترتیب استخراج آهن و تأسیس کارخانه آهن ذوب
کفی در ایران دولت مجاز است يك نفر متخصص امریکائی
بیاورد باز پس فردا مثل کلنل موریس میشود . مابین
مستخدمین خارجی مافقط رئیس کل مالیه بود که بعنوان
ریاست کل مالیه استخدام کرده ایم . و دیگران متخصص
هستند نه رئیس . حالا اگر در مجلس بگوئیم رئیس راه
آهن طوری نشود که مجلس باین عنوان رأی دهد و تصدیق
بکند . غرض این است که ما متخصص راه آهن داریم
نه رئیس راه آهن این اولاً و ثانیاً در آن مسائلی که
دیروز عرض کردم . بنده هر چند که مخالف بادول هستم ولی
مخالف با ایران نیستم . بنده عرض کردم و پیشنهاد کرده
ام که در تحت نظر وزیر فواید عامه در اداره راه
آهن باشد - این دوتا سوم اینکه بنده بقدری سوء
ظن دارم . میگویند بدذات مباش بدکن باش . شاید او گفت
مال مملکت خودم ارزان تر است . من چه می فهمم ؟
پس در تحت نظر وزیر فواید عامه باشد بهتر است

مخبر - البته مقصودشان صحیح است و از نقطه
نظر سوء ظن نسبت بیک مستخدمینی که باکمال صمیمیت
برای ما کار میکنند نیست ولی يك اصولی است چون
اداره راه آهن بالاخره در تحت نظر متخصص کار
خواهد بود و این اینقدرها در مسئله فرقی ندارد .

از اینجهت بنده از طرف کمیسیون قبول میکنم .

رئیس - پیشنهاد آقای شریعت زاده
(به مضمون ذیل قرائت شد)

تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم .

تبصره - نسبت به پیشنهادانی که در نتیجه اعلان
مناقصه برای خریداری لوازم ساختمان راه آهن در
داخله مملکت واصل میگردد نیز بعد از انقضای مدت
اعلانات به ترتیب فوق باید عمل شود

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - گاهی مطالبی اتفاق می افتد بواسطه
اینکه قدری بیشتر در آن دقت نمیشود بالاخره بیک
نتایجی منتهی میشود که موافق مصلحت نیست . در مورد
وارد کردن اسباب و لوازم از خارجه با اینکه تشکیلات
مربوط بمؤسسات در خارجه مستلزم تعیین نتایج است
معذک آقایان نمایندگان محترم لازم داشته که يك
تدقیقات بیشتری در مسئله بشود و باین مناسبت تصمیم فرمودند
که پیشنهادات واصله از خارجه بایک مراقبت مخصوصی
باید اولاً ضبط شود و در هیئت وزراء باحضور رئیس
کل مالیه باز شود و در نتیجه هر کدام از این پیشنهادات
که بحال مملکت انطباق بود او را قبول کنند . غرض
این است که تمام تدقیقات لازمه بکار رفته ولی نمیدانم
چطور شده که آن علل و موجباتی که در باره پیشنهادات
واصله از خارجه ایجاد کرده که اینقدر دقت شود این
علل در تدقیق نسبت به پیشنهادات داخله رعایت شده
است و البته این دقت باید در مورد مناقصات لوازمی هم
که در داخله باید تهیه شود رعایت شود . اولاً ما نباید
تصور کنیم مناقصه هائی که در داخله مملکت میشود
فقط محدود است بچند خرور هیزم یا کج یا آهک .
خیر اینطور نیست در صورتیکه اگر يك دقت بیشتری
بکنیم می بینیم قسمت اعظم این وجوه در داخله مملکت
مصرف خواهد شد . مثلاً یکی از اینها چوبهائی است

که برای زیر ریل لازم است و ممکن است این مصرف
از چندین کرور هم زیاد تر شود . و البته این را نمیتوان
يك خرج جزئی فرض کرد و نیز نمیتوان تصور کرد که
در این مورد چندان تدقیقاتی لازم ندارد . خیر .

برعکس به عقیده بنده خیلی ضرورت دارد .
مطلب دیگری که می خواهم عرض کنم این است که
مجلس شورای ملی تمام آمالش این است که این پول
بدون هیچ افراط و تفریطی خرج راه آهن شود . اگر
این طور است دیگر به نظر بنده خرج جزئی و کلی
فرقی ندارد . در دنیا غالباً سرمایه های بزرگ نتیجه اجتماع
سرمایه های کوچک است . مثلاً اگر هزار مورد هزار
تومانى مناقصه گذارده شود مجموعش میشود يك میلیون
و اگر چندین مورد زیاد تر باشد باز بهمان مقدار بیشتر
میشود . بنظر بنده با وسائلی که امروزه موجود است
که از هر نقطه ممکن است دو روزه هر پیشنهادی به
مرکز برسد و در هر موقع که آن پیشنهادات باز شد
دو روزه نتیجه خواهد داد در این صورت خیلی بطور
سهل ممکن است نتیجه حاصل شود و هیچ اشکالی ندارد
بنده تصور میکنم که همان دقتهاى که راجع به پیشنهادات
واصله از خارجه میشود همین دقت ها هم در پیشنهادات
نسبت بداخله و مناقصات داخلی باید ملحوظ شود . و
الا شاید يك وقتی پیشیان شویم و البته آقایان تصدیق
میفرمایند که پیشیانی سودی ندارد . و مثل راههائی
خواهد شد که اخیراً ساخته شده و بنده مطالب مربوطه
بآن را هم روزی عرض خواهم کرد .

بالاخره این پول از خون جگر مردم گرفته میشود
برای اینکه بمصرف راه آهن برسد . و قسمت اعظم این
پول هم باید در داخله مملکت صرف و خرج شود شاید
نصف این پول در داخله خرج شود و بنده موافق نیستم
که دقت کامل در اینموضوع نشود .

مخبر - اولاً برای اطلاع خاطر نماینده محترم یکی
از مواد قانون محاسبات عمومی که الان کلیه عملیات مالیه

بر روی آن قرار گرفته و برطبق آن صورت میگردد قرائت
میکم و بعد جواب فرمایند ایشان را میدهم . ماده بیست
و سه قانون محاسبات عمومی میگوید : تمام معاملات
دولتی اعم از خرید و فروش و اجاره و استجاره و
مفاوضه و غیره باید باطلاع عموم و به ترتیب مناقصه
و مزایده صورت بگیرد . این يك ماده قانونی است
که بالاخره دولت مکلف است بر طبق آن عمل کند .
و حالا قانون روی قانون گذارندن این يك موضوع تازه است
دوسه مرتبه بنده دیده ام با اینکه يك ماده قانونی از
مجلس گذشته بود معذک پیشنهاد شده بود که يك ماده
قانون دیگری بر آن ماده قانون بگذرانیم و این يك
چیز جدیدی است که بنده مخالفم . در کمیسیون در
موقعی که این لایحه آمده بود ماها برای همان ترتیب
مناقصه که از خارجه میآید يك ترتیبی قائل شدیم و
گفتیم ترتیب باز کردن پاکت ها باید معین باشد . والا
ما در اصل قانون راه آهن معین کرده ایم که بایدشش
ماه اعلان مناقصه در دنیا منتشر شود و هرکارخانه که
حاضر شد ارزان تر بدهد یا او معامله کنند یعنی پاکت ها
را باز کنند و هر کدام از چپ عدد ورق مناسب تر است او را
قبول کنند ما خواستیم يك دقت بیشتری بشود گفتیم باکاتی که
از خارجه واصل میشود آنها در يك اداره که مربوط
باین کار است باز نشود بلکه در تحت نظر رئیس کل
مالیه و متخصص راه آهن در هیئت وزراء باز شود
و تکلیفشان معین شود . اول ما خودمان پیشنهاد کرده
بودیم که در يك کمیسیونى تکلیف این کار معلوم شود
بعد آقای وزیر فواید عامه که تشریف داشتند اظهار
کردند : ما خودمان در نظر داریم اسباب و مناقصه هائی
که راجع براه آهن از خارجه وارد میشود در هیئت
وزراء باز کنیم . ما دیدیم نظریه ایشان تندتر از نظر
ما بود . از این جهت ما همان نظریه ایشان را قبول
کردیم و بصورت يك لایحه تقدیم مجلس کردیم .
شاید این مسئله که از طرف خود دولت باین طور

پیشنهاد نمیشد حالا باین صورت درنیامد . حالا آقایان میفرمایند نسبت به مناقصات داخلی هم همینطور معامله شود که هیئت وزراء با يك كميسيون عالی را ما شركت بدهیم . حالا بنده مجبورم راه عملی این كار را كه خود نماینده محترم هم يك وقتی گرفتار آن بودند عرض كنم . بنده اطلاع دارم كه راجع بیک مزایده يك وقتی ایشان را آقای دادگر گرفتار بودند و ملاحظه کردند كه مالیه چه سخت گیری هائی میکرد و مردم را بستوه آورده بود . راجع به مزایده ماهی گیری كه اینقدر اداره مالیه مردم فشار میآورد . آقایان خواست این مسائل را در نظر بگیرند و ملاحظه فرمایند كه امروزه چقدر سخت گیری از این حیث مردم از طرف ادارات مربوطه میشود حالا باین اکتفا نداریم و می خواهیم يك سختگیری های دیگری برای چند نفر كوره بز و چوب فروش و كسبه داخلی ایجاد كنیم ! این كه ما كقتیم راجع بمعاملات خارجی آن طور بشود برای این است كه ما از زنج آلات و ادواتی كه از خارجه باید برسد اطلاع نداریم ولی از زنج سنك و چوب و آهك و بالاخره چیز هائی كه از داخله باید خریده شود خوب اطلاع داریم و قیمت آنها روشن است . و اگر بخوایم يك سخت گیری هائی كه باز مردم تحمیل كنیم قطعاً مردم در زحمت خواهند افتاد . آخر هر دو طرف قضیه را باید نگاه كنیم .

راست است منافع دولت ، منافع خزانه مملكت است ولی از طرف دیگر باید مصالح مملكت و اشخاصی را هم كه منافعشان باید تأمین شود در درجه اول رعایت كرد ؛ باید بیشتر بفرآیند آن كاسب بدبخت مازندران باشیم كه جنگل دارد و حالا ملاحظه فرمائید كه آن بیچاره باید برای مقداری چوب گرفتار هزار تا كميسيون بشود و این خوب نیست بنده از نماینده محترم استدعا دارم این پیشنهاد خودشان را پس بگیرند و همین سخت گیری هائی كه فعلاً وزارت مالیه با مردم می كند كافی است .

شریعت زاده - آقا با چهل میلیون پول نمیشود شوخی كرد .

معاون وزارت فواید عامه - در این قضیه بنده يك چیزى عرض می كنم . ملاحظه فرمائید در قسمت جنوب مثلاً بیست خروار سنك لازم میشود مهندس هم در آن محل هست . آنوقت آن بدبخت بیاید و پیشنهاد خودش را بگذارد در نوي باكت و بفرستد به مركز و برود در هیئت وزراء كه آنجا تصویب شود ! این اسباب زحمت خواهد بود ! و مثلاً از طرف دیگر مقداری كچ لازم میشود آنوقت كچ شمال را كه بجنوب نمی برند و مال جنوب را هم ایشال نمی آورند . يك چیزی كه مسلم است و خرج زیادتر دارد همان تراورس است والا دیگر خرج زیادی ندارد . اولاً بنده خیلی خوشوقتم كه آقایان بطوریکه عرض كردم ملاحظه فرمایند كه حالا چقدر سخت گیری نسبت به پیشنهادات داخله میشود آقایانی كه كار داشته اند میدانند و مورد كله هم نباید باشد اگر ملاحظه فرمایند میدانند كه در سر هر پیشنهادی كه حالیه میشود مالیه چقدر سخت گیری میکنند . و بعقیده بنده حالیه همان تضييقات مالیه كافی نیست . و برای تراورس هم چوب از جنگل مازندران لازم است تهیه شود . همین پرروز كه تراورس برای راه آهن جلفا لازم شد ملاحظه فرمائید چه اشكالاتی تولید شد يك مقدار از خارجه وارد كردند . برای اینکه نوع این تراورس ها باید طوری باشد كه موربانه نخورد بعلاوه این ها مسائل علمی است كه خود مهندسين باید تشخيص بدهند والبته در این كار دقت لازمه خواهند كرد اما آن قسمت كه میفرمایند چهل میلیون مال ملت ضعیف است راجع به این چهل میلیون مال مردم ضعیف تأمین شده و دقت كامل شده در این همان مصارفی است كه از خارجه باید خریده شود عبارت است از ریل و آهن و غیره . و آن مبلغ كه در داخله مصرف میشود شاید چهار صد هزار تومان بیشتر نباشد .

بكنفر از نمایندگان - مقرر فرمایند دوباره خوانده شود (مضمون فوق قرائت شد)

رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایانی كه قابل توجه میدانند قیام فرمایند (معدودی قیام كردند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای بامداد . (بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم هرگونه مناقصه كه از پنج هزار تومان بالاتر باشد در هیئت وزراء با در كميسيون منتخب از طرف هیئت دولت تشخيص داده شود .

رئیس - آقای بامداد

بامداد - عرض میکنم بنظر بنده در این پیشنهاد خدا میداند هیچ اظهار سوء ظنی نسبت باجرا كنندگان این قانون نیست و به وزیر فواید عامه هیچ سوء ظن نیست ولی اول هر كاری را باید محكم كرد و بعد آن را اجرا كرد . قانون كذار باید كار خودش را محكم بكنند و البته در قسمت امدد منوط باعماد و اعتبار اجرا كنندگان است ما می خواهیم يك راه آهنی بسازیم و این يك اقدام ابتدائی است و حتی الامكان باید سعی كرد شاید انشاء الله این كار خیلی زود تر انجام كبرد . قسمت های مهم عبارتست از اشیاء مهمی كه از خارجه و داخله خریده میشود . ما يك ترتیبی برای مناقصات اشیاء خارجه قرار دادیم . حالا چه عیب دارد كه همان ملاحظات نسبت بخريد از داخله هم ملحوظ شود . منتهی میفرمایند خروار كچ یا فلان قدر سنك و آهن قابل نیست كه يك تشریفات زیادی برایش قائل شویم بنده هم قبول میکنم و همین جهت پیشنهاد کرده ام خريد از پنج هزار تومان به بالاتر را مثل مناقصات خارجه قرار دهند و همان طور عمل شود .

رئیس - آقای آقاسید يعقوب

آقاسید يعقوب - بنده توجه میدهم آقای بامداد

و سایر آقایان را بر اینکه ما نمی خواهیم نظامنامه بنویسیم بلکه ما قانون می نویسیم . اما راجع به این ماده همانطور كه آقای شبروانی مخبر محترم فرمودند قانون محاسبات تكلیف این كار را معلوم کرده و گفته كه تمام عملیات دولت باید مطابق این قانون بجا بدهد كذارده شود حالا مگر ما می خواهیم نظامنامه بنویسیم . اگر نظامنامه میخواستیم بنویسیم مراتبش همین است كه بگوئیم باید برود در هیئت وزراء و در آنجا چطور و چطور بشود . بعلاوه مگر تصور میفرمائید در ایران يك كمپانی است كه مثلاً آهك را تهیه میکند یا چوب ها را اداره میکند یا چیز ها را در دست داشته باشد ؟ این طور نیست . ایرانیهای بیچاره دارای يك سرمایه قلیلی هستند و مطابق همین معمول كه فعلاً هست بر طبق قانون محاسبات عمومی عمل میشود - خدا كند يك روزی بیاید كه سرمایه زیاد بشود و در مملكت كارخانجات زیادی باشد كه این طور ما عمل كنیم ولی امروز همچو چیزی نیست و ما امروزه نمی توانیم معاملات محدود داخلی خودمان را مقایسه كنیم با كارخانجات خارجه . و باید يك طوری كرد كه عملی باشد

رئیس - آقای مخبر چه میفرمایند .

مخبر - بسته بنظر مجلس است .

رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایانی كه قابل توجه میدانند قیام فرمایند (معدودی قیام كردند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای احتشام زاده (بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده جمله ذیل را پیشنهاد میکنم باخر ماده ۲ الحاق شود و ترتیب وصول و قرائت و تشخيص پیشنهادات مناقصه مربوط به تهیه ادوات و لوازم ساختمان راه آهن از داخله مملكت مطابق نظامنامه خواهد بود كه به تصویب هیئت وزراء میرسد .

رئیس -- آقای احتشامزاده

احتشامزاده -- نظر بند و سایر آقایان نمایندگان محترم که این پیشنهادها را کرده اند این است که يك ترتيبی بشود که از هرگونه حیف و میل جلوگیری شود در قسمت خرید لوازم در داخله مملکت نظر همه آقایان این است این پولی که با هزار خوف جگر تهیه شده است با اطمینان کامل صرف مخارج حقیقی خودش بشود و افراط و تفریط نشود. و مسئله خرید لوازم از داخله مملکت هم يك مسئله کوچکی نیست. تقریباً نصف یا نلک این پول شاید صرف خرید لوازم از داخله مملکت بشود. از این جهت بنده معتقدم برای اینکه مسئله از حالا پیش بینی شود و کاملاً تأمین شود. يك نظامنامه مخصوصی در هیئت وزراء برای این کار تهیه شود و ترتیب مناقصات داخلی در آنجا تأمین شود تا جای نگرانی برای هیچ کس باقی نماند. ما وظیفه مان این است که تا حدی که ممکن است مسائل را قبلاً پیش بینی کنیم و از هر سوء استفاده که ممکن است در آتی تولید شود جلوگیری نماییم.

مخبر -- اگر چه پیشنهاد نماینده محترم يك قدری بر تضییقات مردم خواهد افزود ولی معذک بنده قبول میکنم

رئیس -- پیشنهاد ختم جلسه شده است.

دادگر -- بنده مخالفم. پس از توضیح عرض میکنم.

رئیس -- آقای عدل

عدل -- بنده خودم علاقه مند بودم که این قانون امروز بگذرد و تمام شود ولی بقدری پیشنهاد رسیده که تصور میکنم اگر تا غروب هم خوانده شود تمام نشود و مقداری هم از ظهر گذشته باین جهت بنده پیشنهاد کردم جلسه ختم شود.

رئیس -- بالفعل سه فقره پیشنهاد رسیده است هر سه راجع به يك مطلب است. و آن عبارت است از فرستادن چند نفر شاگرد بارو با برای تحصیل مهندسی. پیشنهاد آقای تقی زاده و آقای فرمند و آقای غلامحسین میرزا

عدل -- بسیار خوب بنده استرداد میکنم

(سه فقره پیشنهاد آقایان فوق الذکر بمضمون آتی خوانده شد) اینجانب پیشنهاد میکنم که ماده الحاقیه ذیل باین قانون علاوه شود.

ماده الحاقیه -- از محل اعتبار مذکوره در ماده اول مخارج کافی برای فرستادن ده نفر محصل ایرانی در هر سال بخارج برای فرا گرفتن فنون لازم راه آهن و تکمیل تحصیل این فنون علمای و عملاً تا مدارج عالی آن و نگاه داشتن آنها در محل تحصیلات خودشان نامدت کافی برای این مقصود از تاریخ تصویب این قانون ناشش سال تخصیص خواهد شد انتخاب محصلین مزبور برترتیب مسابقه خواهد شد. حسن تقی زاده.

ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم --

ماده الحاقیه -- وزارت فواید عامه مکلف است ده نفر از جوانان تحصیل کرده طهران را بطور مسابقه امتحان نموده و بارو با اعزام نماید که تحصیلات علوم راه آهن را بنمایند. فرمند این جانب پیشنهاد. ماده الحاقیه ذیل را می نمایم -- ماده الحاقیه -- دولت مکلف است همه ساله پنج نفر محصل برای تحصیل مهندسی راه آهن به اروپا یا امریکا بفرستد و مخارج آنها از محل عایدات راه آهن برداشته خواهد شد. غلامحسین میرزا مسعود

رئیس -- آقای تقی زاده

تقی زاده -- در مسئله راه آهن خیلی مذاکرات شد و در ابتداء که این لایحه راه آهن مطرح شد مذاکراتی در فواید و مضار آن شد هرکاری البته هم ضرر دارد هم فائده. فواید راه آهن البته غیر قابل انکار است. ولی ضمناً مضراتی هم از طرف آقایان برای ابتدای این کار شمرده شد. مضرتش هم واضح و صریح بود و مبتنی بر این بود که مبلغ پول کللی از این مملکت بخارج میرود و پول از جریان می افتد و برای اوضاع اقتصادی مملکت مضر است. پس همانطور که عرض کردم البته هر کاری هم ضرر دارد و هم فائده. فائده اش يك ثوابی دارد و مضراتش هم يك کنهائی. برای اینکه هرکنهائی

يك كفارة دارد بنده این پیشنهاد را کردم. بنده روی هم رفته با این لایحه موافقم ولی بزرگترین مضارش رفتن پول است بخارج و استخدام خارجی ها. ولی ما هیچ ضیاعی نداریم که این پول تا چه مدت باید همینطور بخارج برود. و هیچ چاره اساسی ما برای استخدام خارجی ها نمیکنیم. اوضاع اقتصادی مملکت ما باعلی درجه تپاهی رسیده و ما کاملاً متوجه هستیم که چه اندازه خرج اینکار میشود. این راه آهن تا ده سال دیگر پول ما را بخارج میبرد بدون اینکه راه آهن تمام شود. بعد از ده سال پانزده سال دیگر هم تازه معلوم نیست دخل و خرج میکند یا نه و آنوقت در این مدت هر وقت که متخصص مربوط باین کار برود تازه راه آهن می خوابد و زمین میماند مثل راه آهن جلفا میشود که هفتتة يك بار بیشتر حرکت نمیکند آنهم باهیزم میسوزد و بعد از اتوموبیل میرسد. ما اگر يك نقشه مستمر و مستقری و يك پلان برای آینده مملکت نداشته باشیم که نقشه که کار يك هیئت وزراء و يك مجلس شورای ملی نباشد بلکه از اسلاف به اخلاف منتقل شده باشد مثل یکی از ممالک همسایه ما که باین نقشه اسم میثاق ملی داده اند یعنی ملت و نمایندگان در هر کاری که مهم میدانند يك میثاق ملی درست کنند و متحد شوند و عهد و پیمان کنند که حتماً تا ده سال ما مکلفیم فلان کار را صورت بدهیم. و چه وکلاء جدید بیابند و چه وزراء عوض شوند چه مأمورین دیگر بیابند علی کل حال فرق نکند و آن کار صورت بگیرد. این کار روز بروز نیست بلکه يك پلتيك ثابتی است که در این کار باقی خواهد ماند. مثلاً اگر يك پیمان دائمی بشود نسبت به پولی که بخارج میرود که يك کارخانه در داخله احداث شود و در عوض استخدام هر يك نفر بخارج که بعنوان کثرت می آورند شرط کنند دوسه نفر محصل ایرانی بخارج بفرستند که همان فن را فرا گیرد. مثلاً فرض بفرمائید ده هزار تومان باسیزده هزار تومان

در سال به مستخدمین خارجیه می دهند در صورتی که ممکن است با این پول سیزده نفر را بخارج بفرستند که همان علم را فرا گیرند البته این بهتر است. بنده فعلاً منکر استخدام مستخدمین خارجی نیستم. زیرا هر قدر ما با احساس و با عزت نفس باشیم باید سنگینی این احساس را تحمل نماییم و اولاد هر مملکتی باید جزای عمل پدران خودشان را خواهی نخواهی به بینند. اگر پنجاه سال قبل این کار میشد امروز يك قدری از استخدام خارجی ها بی نیاز شده بودیم امروز هم هر چه بگوئیم باز استخدام مستخدمین خارجی که وجهه سیاسی نداشته باشد و قابل عزل و نصب از طرف ملت ایران باشد صد برابر فائده اش کمتر از مضارش است. و شاید تا پانزده سال دیگر هم لازم باشد. ولی اگر محصل بخارج بفرستیم تا چند سال دیگر بی نیاز خواهیم بود. مادام که خودمان اهل خبره کامل و عده کافی نداشته باشیم اساس اصلاحات ما به عقیده بنده در خطر است. يك حکایت خیلی مختصری بنده بطور مثل می خواهم عرض کنم در صد سال پیش در این مملکت واقع شده است. در اوقاتی که عباس میرزا بادولت روس در جنگ بود قبل از آن يك نظام و قشون تازه درست کرده بودند و چند نفر توپچی و صاحب منصب متخصص از دولت انگلیس کرایه کرده بودند. آنها خیلی خوب و باکمال صداقت خدمت میکردند. و در اثناء جنگ با روس خیلی بدرد خوردند. و در موقعی که قشون ایران با روسها در نخبوان جنگ میکرد در اروپا دولت روس با انگلیس سازش نمودند و نتیجه این سازش این شد که آن قشونی که اسمش را لئیز گذاشته بودند غفله عقب کشیدند و انگلیسها صاحب منصبان خودشان را خواستند و بردند و از این جهت کار قشون ایران عیب پیدا کرد. و ما اگر از حالا يك عده را خودمان بخارج بفرستیم قدم اساسی برداشته ایم هر وقت این خارجی ها از این مملکت بروند کار راه آهن از هم پاشیده میشود

چاره این امر منحصر باین است که ما عده را برای تحصیل بخارجه بفرستیم. و مادام که ما هزار نفر اهل خیره با اصطلاح اهل جدید اشخاص دانا از خودمان نداشته باشیم که جای فرنگی را بگیرند چرخ ادارات و کار مملکت ما در زیر تفضل دیگران میچرخد. و با این وضعیت نه مالیه مملکت ما صورت اقتصادی پیدا میکند نه نظام بی وجود صاحب منصبان کامل رونق پیدا میکند و نه سایر کارهای ما صورت خوشی بخود خواهد گرفت و نه راه آهن بیابان خواهد رسید. و نه دفع آفات صورتی پیدا خواهد کرد. حق به عقیده بنده مجلس شورای ملی هم باید تربیت شده های جدید داشته باشد. و بنظر بنده باید جوانان ما درجات عالی را تحصیل کنند برای اینکه مملکت از وجود خارجی ها بی نیاز شود. همین کاری که ژاپونی ها کرده اند. و مادام که ما چنین کاری نکنیم تمام اقدامات ما نقش بر آب خواهد بود و تمام کارهای ما صورت سازی خواهد بود. اگر هم آقایان بفرمایند که این پول اختصاص براه آهن دارد و نباید این پول را باین کار بزنند بنده عرض میکنم این يك مبلغ جزئی است از يك مبلغی کلی و ما که حاضر هستیم این پول کلی را تصویب کنیم اگر فرضاً پنجاه هزار تومان هم از این پول اعتبار بر داشته شود و باین مصرف برسد كان نمیکنم ضرری داشته باشد چون در ضمن صحبت میشد که این پول برای راه آهن است. صحیح است ولی بنده عرض میکنم که این مسئله هم کاملاً مربوط براه آهن است. و هیچ چیزی بیشتر از این و مستقیم تر از این ارتباط براه آهن ندارد. چه چیز برای راه آهن لازم تر از این است که برای همان راه آهن متخصص عمل آورده شود؟ - بنده در این موضوع با آقای وزیر فوائد عامه مذاکره کردم و ایشان هم تصدیق داشتند و قبول کردند. بلکه عرض میکنم که بنده پنج نفر نوشته بودم و ایشان فرمودند ما میخواهیم يك لایحه به مجلس تقدیم کنیم برای يك عده کافی این چرئت بدهد بر اعمال خلاف قانون.

مخبر - مقرر فرمائید دوباره قرائت شود.

رئیس - آقای مدرس

مدرس - عرض میشود. يك فرمایشی فرمودند که ده نفر محصل برود بخارجه برای اینکه متخصص بشوند در علم مهندسی. عقیده بنده این است که ده تا کم است. صد تا هم کم است. اگر در مملکت ما راه آهن پیدا شد و شروع بکار کردیم البته متخصصین فعلی کم هستند - زیرا این يك چیزی است که محل احتیاج عمومی است و خیلی هم لازم است و ما متخصصین زیاد می خواهیم. ولی باید فکر کنیم که چگونه باید متخصص پیدا کنیم؟ همینطور باید دانست از اینکه بیست نفر را دوات بفرستد بخارجه برای تحصیل از این کار متخصص پیدا نمیشود. در دوره هائی که گذشته در همین مجلس متجاوز از دویست نفر سیصد نفر را تا کنون بخارجه فرستاده اند در صورتیکه متخصص که سهل است متخصص درجه دوم و سوم هم گیرمان نیامد. تا کنون بیش تر از شش سال هم گذشته و ما متخصص پیدا نکرده ایم. باید راهی پیدا کرد که این درد را علاج کنند و آن این است که ما باید بگردیم و به بینیم آن ایرانی که يك بهره از این علم دارد بعلم او ترتیب اثر بدهیم. تا ایجاد متخصص بشود. ما این جا پیشنهاد میکنیم برای علم حقوق متخصص بیاوریم و حال آنکه در مملکت خودمان اگر کسی پیدا شود و بگوید که من این علم را آموخته ام باو میگویند بیا ماهی پانزده تومان بگیر میگوید آخر شما ماهی پانصد تومان بخارجی میدهید چرا من پانزده تومان میدهید؟ جواب میدهند همین است. تا این جور نکنیم علم در مملکت ما قدر و قیمت پیدا نمیکند. اگر بنده که رفتم نجف درس خواندم و ملا شدم بيك درجه و آدمم این جا شما ترتیب اثر بمن و علم من دادید آنوقت امثال من هزار تا پیدا خواهند شد که بخرج خودشان میروند و درس می خوانند ولی اگر بر این علم شما ترتیب اثری ندادید آتهائی هم که

رفته اند درس نخوانده بر میگردند. الان به نقد مهندس نیم مهندس در این مملکت داریم ولی بنده اطلاع دارم که تمام اینها در خانه شان نشسته اند و کلمه میکنند و میگویند وزارت فوائد عامه فرستاد عقب ما و ما رفتیم گفتند ما شما را می خواهیم گرابه کنیم، استخدام کنیم ولی به چقدر؟ بدرجه سوم. مهندس درجه اول ماهی هفتصد و پنجاه تومان درجه دوم پانصد تومان درجه سوم دویست و پنجاه تومان حقوق دارد شما بیائید و بدرجه سوم استخدام شوید. تا وضعیت این طور است اگر هزار نفر هم به اروپا بفرستیم در هزار نفر هم باروها بروند و علم بیاورند و معلومات بیاورند فایده ندارد. و راه این مسئله این نیست. معذک بنده مخالفی ندارم از اینکه دولت پیشنهاد کند و عده را بخارجه بفرستد - ولی در این لایحه چون ما این اعتبار را فقط اختصاص داده ایم به بخارج مستقیم راه آهن و این هم يك خرج غیر مستقیم است از این جهت مقتضی نیست. این خرج راه آهن هست ولی خرج غیر مستقیم است مقصود بنده از این عرایض مخالفت با این پیشنهاد نبود بلکه شاید با فرمایشات ایشان هم موافقم ولی این راهش نیست که ده تارا حالا از این پول بخارجه بفرستند. عقیده بنده این است که این خرجی که اختصاص براه آهن داده ایم خوب است رخنه در آن باز نکنیم و اگر بنا شود رخنه باز شود خیلی رخنه های دیگر هم باز خواهد شد و این خوب نیست.

رئیس - عده زیادی از آقایان اجازه خواسته اند.

پیشنهاد جدیدی هم رسیده است

بعضی از نمایندگان - ختم جلسه

شیروانی - باین پیشنهاد رأی بگیرید.

رئیس - رأی میبندد برای فردا. جلسه آتیه فردا

چهار ساعت قبل از ظهر دستور لایحه راه آهن و لایحه

شنیدر کرزور.

(مجلس یکساعت بعد از ظهر ختم شد)

قانون

اجازه پرداخت $\frac{1}{14}$ بودجه های مصوب و پرداختی اسفند ۱۳۰۵ بابت مخارج دولت

در فروردین ماه ۱۳۰۶

مصوب ۲ اردی بهشت ماه ۱۳۰۶ شمسی

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز خواهد بود مخارج دولت را برای فروردین ماه ۱۳۰۶ از قرار يك دوازدهم بودجه های مصوب و در حدود پرداختی که برای اسفندماه ۱۳۰۵ تصویب شده است با رعایت قوانین مربوطه باین مخارج علی الحساب تادیه نماید

تبصره ۱ - بوزارت مالیه اجازه داده میشود علاوه بر $\frac{1}{14}$ فوق نا میزان دویست هزار تومان از محل کل اعتبار انتفاعی برای مخارج ضروری انتفاعی بمصرف برساند

تبصره ۲ - برای مخارج وصول عوائد انحصار قند و شکر و چای و مالیات راه از قرار ۲٪ بدولت اعتبار داده شده و وزارت مالیه مجاز است در فروردین ماه هذمه السنه از قرار $\frac{1}{14}$ ۲٪ (٪) مزبور را پرداخت نماید

تبصره ۳ - وزارت مالیه مجاز است نا موقعی که بودجه کل مملکتی بتصویب برسد راجع بمآه فروردین و ماههای بعد مراعاتی که علاوه بر عایدات برآورد شده ۱۳۰۶ در مجلس تصویب گردیده است از اضافه دخل ۱۳۰۵ بپردازد

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه دوم اردی بهشت ماه یکم هزار و سیصد و شش شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی: حسین پیرنیا